פרייז 10 גראשען

היינט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

№ 192	Łódź, Poniedziałek, 18 sierpnia 1930 r.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג, כ״ד אב תר״צ	№ 192

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאוער 21, טעל. 224-71

גרויסע פראנצויזישע הלואה פאר פוילען

די הלואה וועט געהן אויף בוי-צוועקען און פאר דער לאדזער אינדוסטריע

וואַרשאַ, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט). אין ווארשא האבען זיך היינט פער־שפרייט שטאַרקע קלאנגען, אַז אין שייכות מיט דעם ביזיט פון די צוויי פראנצויזישע מיניסטאָרען, פון פּאָסט־טעלעגראַף און פון עפענטליכע ארבייטען אין פוילען, האלט עס דערביי, אז פוילען זאל בעקומען א גרויסע הלואה פון פראנקרייך.

די הלואה וועלען בעקומען נישט די פוילישע רעגירונג נאר פריוואַטע געזעלשאַפטען און לאדזער אינדוסטריעלער און די געלט וועט פערנוצט ווערען הויפט־זעכליך אויף בוי־צוועקען און פאר דער לאדזער אינדוסטריע.

פון דער הלואה וועלען געדעקט ווערען 60 פראצענט פון די קאָסטען פון די בנינים.

ווי מען דערוויסט זיך בעטייליגט זיך אין די אונטערהאנדלונגען וועגען דער הלואה סענאַטאָר ווישליצקי, וועלכער געפינט זיך ווארט אין ווארשא. מ׳ציט אבער, אז א רייזע ביזנעס האבען שוין איבערגעגעבען ווישליצקי׳ן דעם אויפטראג היכף אָב־צושליסען די אונטערהאַנדלונגען מיט די פראנצויזישע באנקירען.

צושטערט די טעלעפאָן- און טעלעגראַפען־פערבינדונג אין גאַנץ מזרח-גאַליציען

לעמבערג, 17 (טעלעפאניש). אויף דער גאַנצער שטרעקע פון פשעמישל — טארנאָוו — סטאַניס־לאַוואָוו ביז 3 קילאָמעטער פון וואקזאל אין לעמבערג, ד. ה. כמעט אין גאַנץ מזרח־גאַליציען, האבען געכטען 11 א זייגער ביינאכט אומבעקאנטע פער־זאָנען צושטערט אלע טעלעפאָן און טעלעגראַף־ליניעס.

די פערברעכער זענען און דער פינסטערניש פון דער נאכט פערשוואונדען און עס איז קיינעם נישט געלונגען זיי כאַפּען.

ווער עס האט אויסגעפירט די דאזיגע ארבייט איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען. מען איז זיך משער, אז דאס האבען געמאַכט טייטליכער פון דער אוקראאינישער מיליטערישער אָרגאַניזאַציע, וואָרער סהם קאָמוניסטען, וואס האבען געוואָלט שטער־רען די געכטיגע פייערליכקייטען צוליב׳ן „גם ביי דער ווייסעל״.

די אפרידען קעמפען פאר גהאנדיס בעפרייאונג

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.).

„דיילי מיילי״ מעלדעט פון לאהאר: א אנגלישע קאוואלעריע־אפטיילונג וועלכער איז געשיקט געוואָרען דורך די אפרידען, איז געכטען בעפרייט געוואָרען.

דער פירער פון די אפרידען האט איהם בעפוילען צו מעלדען, אז די אפרידען קעמפען נישט פאר אייגענעם נוצען, נאר פאר די אומאפהענגיקייט פון די מוזולמענער, פאר דער אומאפהענגיקייט פון אינדישען נאציאנאלען קאנגרעס, און אויך צו בע־פרייען גהאנדי׳ן.

שלום צווישען טערקיי און פערסיען

פערסיען אונטערדריקט אויף א גרויזאמען אופן דעם קורדישען אויפשטאנד

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.).

ווי מען איז מודיע פון אנגארא האלט הערביי, אַז עס זאל ענדליך פערענדיגט ווערען דער פערסיש־טערקישער סכסוך און עס זאל קומען צו א שלום.

די פערסישע רעגירונג האט פערעפענטליכט א קאָמוניקאַט, אז דאס טערקישע מיליטער איז נישט אריבער די פערסישע גרענעצען און עס איז אויך נישט אנגעקומען קיין שום נייע נאטע פון טערקיי.

דאגעגען איז אנגעקומען א ידיעה פון סטאמ־בול וועגען א גרויסער שלאכט צווישען פערסיען און קורדען, בעת וועלכער עס זענען געפאלען 300 קורדען און 40 פערסיער.

די דאזיגע ידיעה בעשטעטיגט די מיינונג, אז פערסיען האט זיך גענומען אויף אַגרעסיוו ליקווידירען דעם קורדישען אויפשטאנד און אז דער שלום צווישען טערקיי און פערסיען איז דערמיט שוין אַ זיכערע זאך.

גאנץ דייטשלאנד איז מיט איהם מסכים

ערקלערט טרעוויראנוס אין א נייער רעדע

בערלין, 17 (ספ. טעל.).

דער דייטשער מיניסטער טרעוויראנוס האט היינט אין קאסעל אויף א פערזאמלונג פון דער לאנדס־האנט־פארטיי געהאלטען א נייע רעדע.

טרעוויראנוס האט ערקלערט, אז ער פערשטעהט נישט פארוואס זיין רעדע פון פאַרגאַנגענעם זונטאג האט אויסגערופען אזא שטורם. דאס וואס ער האט גע־זאגט זאגען עס אלע אין דייטשלאנד. אלע דייטשען זענען אין דער מיינונג, אז מען מוז מבטל מאכען די אונגערעכטע טראקטאטען, אבער דאס דארף נישט געשעהן דורך א מלחמה, נאר אויף א פרידליכען אופן.

טרעוויראנוס האט צום סוף ערקלערט, אז דאס וואס ער האט געזאגט פאריגע וואך, האלט ער אויך איבער אויס.

די פוילישע רעגירונג וועגען דעם דייטשען ענטפער

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספאָנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט דער דייטשער ערקלערונג, וואס איז נעכטען פערעפענטליכט געוואָרען אלס ענטפער אויף דער פוילישער נאטע, גיט מען איבער פון די פוילישע אפיציעלע פאליטישע קריי־זען פאלגענדעס:

די פוילישע רעגירונג האט געהאט דאס פולע רעכט צו מאכען דעם דעמארש ביי דעם דייטשען שארזש דאפער אין ווארשא, ווייל טרעוויראנוס איז א בערעכטיגטער מיטגליד פון דער דייטשער רעגי־רונג, און אויב טרעוויראנוס האט געהאלטען זיין אגרעסיווע רעדע געגען פוילען, איז דערפאר אויך פעראנטווארטליך די גאנצע דייטשע רעגירונג.

דער שריט פון דער פוילישער רעגירונג איז דע־רימער געווען א גערעכטער.

הינדענבורג וועט אבהאלטען א קאנ־פערענץ מיט היטלער׳ן

בערלין, 17 (ספ. טעל.).

ווי מען איז מודיע, וועט אין די נאהנטסטע טעג פארקומען א צוזאמענקונפט צווישען דעם דייטשען פרעזידענט און היטלער׳ן, דעם פיהרער פון די נא־ציאנאל־סאציאליסטען אדער היטלעראווצעס, ווי מען רופט זיי.

דער דאזיגער צוזאמענקונפט ווערט אין דייטש־לאנד צוגעגעבען א גרויסע פאליטישע בעדייטונג. מען זעהט דערין א סימן אז הינדענבורג איז אלס מעהר נוטה צו דער פאשיסטישער רעאקציע, וואס פערשטארקט זיך אלס מעהר אין דייטשלאנד.

אנהויב פון א רעגולערע לופט-קאמוניקאציע איבער׳ן אטלאנטיק

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.).

נעכטען 12 א זייגער מיטאג, איז די גרויסע לופט־שיף „ר. 100“ בעפעסטיגט געוואָרען צום מאַשט אויפ׳ן לופט־פליהער פארט אין קארדינג־טאָן. בכדי אויסצופרובירען די בלייבעוויכט פון דער שיף, האט מען אויף איינעם פון די טישען, בעת די שיף האט אנגעהויבען די רייזע, אוועקגע־שטעלט אַ גלאָז פול מיט וואסער. און משך פון דער גאַנצער רייזע האט זיך קיין איין טראָפען וואַ־סער נישט פערגאָסען, נישט לוקענדיג דערויף, וואס די שיף האט בעת׳ן אריבערפליהען דעם אט־לאַנטיק אנגעטראָפען אויף א גרויסען שטורם.

די גרעסטע שנעלקייט, וואס די שיף האט ער־צילט האט בעטראָפען 92 מייל אין א שעה.

די רייזע פון „ר. 100“ ווערט בעטראכט אַלס אַנהויב, דאס בקרוב וועט איינגעפיהרט ווערען אַ רעגולערע לופט־קאמוניקאציע איבערן אַטלאַנטיק.

Dr. Niewiażski

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8–10, 1–3, 5–6.

קאנגרעס פון פראפאינטערן אין מאסקווא

מאסקווא, 17 (ספ. טעל.).

נעכטען איז דא געעפענט געוואָרען דער פינפטער קאנגרעס פון פראפאינטערן.

די ערעפנונגס־רעדע האט געהאלטען דער גע־נעראל־סעקרעטאר לאזאווסקי.

דער אימפארט פון קוילען קיין איטאליען

רוים, 17 (ספ. טעל.).

לויט אפיציעלע ידיעות האט דער אימפארט פון קוילען קיין איטאליען אין משך פון די ערשטע 4 חדשים פון יאהר 1930 בעטראָפען 4 מיליאן 263 טויזענד טאָן. 54 פראצענט הערפון איז אימפארטירט געוואָרען פון ענגלאנד, 32 פון דייטשלאנד, 5 פון די פעראייניגטע שטאטען און צוויי און א האלב פראצענט פון פוילען.

אין פערגלייך מיט׳ן פערגאנגענעם יאהר, האט זיך דער אימפארט פון די פעראייניגטע שטאַטען פערגרעסערט אויף 400 פראצענט, פון פוילען אויף 32 פראצ., פון ענגלאנד אויף 3 פראצ. און פון דייטשלאנד איז ער געפאלען און פערקלענערט געוואָרען.

א סאוויעטיש-יאפאנישער אפמאך וועגען פיש-כאפען

לאנדאן, 17 (ספ.טעל.) פון טאקיא מעל־דעט מען, אז דער יאפאנישער אויסערן־מיניסטער האט אפגעהאלטען א בעראטונג מיטן סאוויעטישען פארשטעהער אין טאקיא וועגען דער ליקווידאציע פון די סכסוכים צווישען די יאפאנישע און רוסישע פישער שיפען. די אויספארשונגען וואס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען מצד ביידע מלוכות הא־בען נישט דערפיהרט צו קיין רעזולטאט.

די יאפאנישע רעגירונג האט געפאדערט, אז סאוויעט־רוסלאנד זאל אבשטעלען דאס בעשי־סען די יאפאנישע שיפען בעת זיי פאהרען ארויס אויפן ים כאפען פיש.

ווי עס ווייזט אויס, וועט וועגען דער דא־זיגער פראגע געשלאסען ווערען א נייער סאוויעט־יש-יאפאנישער אפמאך, ווייל דער אפמאך פון 1926 ענטשפרעכט שוין נישט דער איצטיגער לאגע.

אויפקלעהרונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער בעקאנטמאכונג פון נחום גאלבארד, נאוואמיעסקא 9, הויזבעזיצער פון זגערזשער 15, אז איך בין איהם שולדיג 1000 זל. שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט, ווייל ביז סכות וועל איך איהם שולדיג זיין נאר 750 זל. וואס איך וויל איהם איינציגווייז אויסצאהלען. אלס ערשטע ראטע בין איך גרייט איהם צו געבען 200 זל., אז ער זאל צוריקציהען די עקסמיסיע. איך בין ארבייטסלאז און דעריבער בין איך נישט אימ־שטאנד די גאנצע סומע מיט א מאל צו בעצאהלען. זאל די עפענטליכקייט אורטיילען, צי אין אזא פאל קען א יודישער גזירה אויסנוצען אן עקסמיסיע איבער א יודישען לאקאטאר. מיט אכטונג

רבקה רחל אפאטשינסקא

לאקאטאר פון זגערזשער 15.

רומענישע רעגירונג קען נישט פערגיסען איהר בלוט בכדי צו בעשיצען די יודען

ערקלערט דער רומענישער געזאנדטער אין אמעריקא

ניו-יארק, 17 (יט"א טעלעגראפיש).

אין א געשפרעך מיט דעם יט"א-פארשטעהער האט דער רומענישער געזאנדטער אין אמעריקא דאווילא ערקלערט, אז ער איז נישט מספים מיט דער מיינונג, דאס אלע מיטגלידער פון דער רומענישער רעגירונג דארפען אזוי פיל טאן בכדי צו בעשיצען די יודען. מיר האבען שוין בעצאהלט, האט דער געזאנדטער געזאגט, מיט דעם בלוט פון א רעגירונגס מיטגליד. און מיר דא אין אמעריקא קענען נישט געבען קיין עצות דער רומענישער רעגירונג, פונקט אזוי ווי די רומענער קענען נישט געבען קיין עצות דער אמעריקאנישער רעגירונג.

ווי יט"א דערוויסט זיך, האט אויך דאס געשפרעך פון דער דעלעגאציע פון אמעריקאניש-יודישען קאנגרעס מיט'ן רומענישען געזאנדטען געטראגען א שטורמישען כאראקטער.

רוסישע אויסגאבען

פון זשאבאטינסקי'ס שריפטען

פראג (יט"א). אין קורצען ערשיינט אין פערלאג פון „ראסוועט" אלע שריפטען פון וולאדימיר זשאבאטינסקי פון נישט-יודישען אינהאלט, וועלכע ער האט פערעפענטליכט אונטער'ן פסעוודאנים „אלטאלענא".

36 מיליאן פראנק

האבען די פראנצויזישע ארבייטער געהאט שאדן צוליב'ן שטרייק

פאריז, 17 (ספ. טעל.).

דאס קאנסארציום פון די פאבריקאנטען פון די שטרייק-געביטען רובע טורקאן האט ארויסגעגעבען אן אויפרוף צו די שטרייקענדע ארבייטער, וואס שטעלט פעסט, אז די ארבייטער האבען צוליב'ן שטרייק געהאט שאדען 36 מיליאן פראנק.

דער אויפרוף שטעלט אויך פעסט, אז צוליב דער שלעכטער ווירטשאפטליכער לאגע, איז א הע־כערונג פון די שכירות איצט אוממעגליך און די ארבייטער ווערען אויפגעפאדערט מאנטאג זיך צו שטעלען צו דער ארבייט.

דער אויפרוף טרעפט אן צווישען די שטרייקענדע אויף 22 ניגסטיגען בארען, ווייל די הונגרען פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען זיך שוין אויסגעשעפט.

די שטעט און די שטרייק-געביטען, וואס דארפען און די מאגיסטראטען א סאציאליסטישע מעהר־הייט האבען בעשטימט סובסידיעס פאר די שטרייקענדע [illegible] — צו מיליאן פראנק, רובע און טורקואן צו 300 טויזענד פראנק און אין אנדערע שטעט צו קלענערע סומעס.

כסדר'דיגע כוליגאנישע אנפאלן אין לודמיר

קאוונע (יט"א). שוין פון א לענגערע צייט, זיינען אין לודמיר קומען פאר כוליגאנישע אנפאלען. מצה א געוויסע גרופע כוליגאנעס, וועלכע מטריח'ען כסדר די יודישע דורכגעהער. אזוי לעצטענס, שפעט אין אווענד זענען די כוליגאנעס בעפאלען [illegible] יודען, דערונטער דעם דר. בובעס און די ווייבער. דער לעצטער איז געווען געצוואונגען זיך פערטיידיגען מיט געווער. אויפ'ן צווייטען טאג האט זיך א דעלעגאציע פארגעשטעלט פאר'ן סטאראסטא און געבעטען אנ־נעהמען די נויטיגע מיטלען להבא.

א פרוי פיהרט אן מיט דעם אויפשטאנד פון די אפרידען

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.).

אויפ'ן יסוד פון די אינפארמאציעס פון א אינדיען, וואס וואוינט אין לאנדאן, איז דער פיהרער פון די אפרידען א פרוי, די טאכטער פון געשטארבענעם אנפיהרער פון שבט קלבער, גולאגבארא.

זי איז שוין בעקאנט פון פריהער אונטער דעם נאמען „דאס שרעקליכע מיידעל פון קיבעריטאל".

בעדייטענדע ערד-קניה פון לארד מעלטשעט אין א"י

ירושלים (יט"א). די אראבישע צייטונג „מע־ראאט על שארק" טיילט מיט, אז דער אראבישער ערד־איינגענטימער אבוד על ראהמאן ביי האט פערקויפט דעם לארד מעלטשעט אניערד-שטח פאר 80,000 פונט.

דער אנטיסעמיטיזם אין עסטרייך

איז נאר א שרייערישער

און מען דארף אויף איהם נישט לעגען קיין אכט

קאנצלער שאבער וועגען זיין שטעלונג צו אנטיסעמיטיזם און ציוניזם

וויען, 17 (יט"א טעלעגראפיש).

אין אן אינטערוויו פון עסטרייכישען בונדעס קאנצלער ה"ר שאבער מיט דעם דירעקטאר פון „יטא" לאנדאן, האט קאנצלער שאבער געבראכט צום אויס־דרוק זיין שטעלונג צום אנטיסעמיטיזם און ציוניזם.

דער קאנצלער שאבער האט געזאגט, אז דער אנטיסעמיטיזם אין עסטרייך איז נישט אזוי פערברייטעט געווארען, אז די רעגירונג זאל מוזען אננעהמען בעזונדערע מיטלען. דער אנטיסעמיטיזם אין עסטרייך האט געטראגען אויף א שרייערישען אופן. די בירגערליכע רעכט פון די יודען אין עסטרייך זענען נישט פערשמעלערט געווארען און מען דארף נישט געהמען אנאפיל אין אכט די [illegible] פון די האקענקרייצלער און די אנטיסעמיטישע סטודענטען.

מיט זעקס־און דרייסיג יאהר צוריק, האט ער־קלערט קאנצלער שאבער, האט דער אנטיסעמיטיזם אין עסטרייך געטראגען שארפערע פארמען.

וואס שייך דעם ציוניזם, האט שאבער ערקלערט, אז ער סימפאטיזירט מיט דער אידעע פון ציוניזם און אז ער איז בעפריינדעט מיט שטיקער'ן און איז אויך געווען א פריינד פון פערשטארבענעם ראבינער הירש חיות, וועלכען ער האט געהאלטען פאר א גרויסע פערזענליכקייט.

צום סוף פון זיין אינטערוויו האט שאבער אין א הומאריסטישען טאן צוגעגעבען, אז צוליב זיין שטע־לונג צום ציוניזם, האט מען איהם (בשעת די פאר־וואלטונג) [illegible], אז ער איז אליין א יוד.

בעראטונג פון די אייזענבאהן-, פאסט און טעלעגראף-ארבייטער אין א"י

דעם 19–20 יולי איז אין חיפה פארגעקומען די בעראטונג פונ'ם לאנד-ראט פון די אייזענבאהן-ארבייטער. ס'זענען בעטראכט געווארען די פראגען וועגען דער בעטייליגונג אין דעם אינטערנאציאנא־לען קאנגרעס פון די טראנספארט-ארבייטער אין לאנדאן און וועגען צונויפרופען די 7. לאנד-קאנ־פערענץ פונ'ם פעראיין.

דער סעקרעטאר פונ'ם פעראיין האט אפגעגעבען א בעריכט פאר די לעצטע 6 חדשים.

קלינאוו ארויסגעטרעטען פון וועלט-פערבאנד

פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען

בערלין, 17 (יט"א טעלעגראפיש).

דער רעוויזיאניסט קלינאוו איז ארויסגעטרעטען פון וועלט-פערבאנד פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען און געלייגט זיין מאנדאט פון מיטגליד פון פארטיי־ראט.

זיין בעשלוס מאטיווירט קלינאוו דערמיט, וואס אויף דער לעצטער וועלט-קאנפערענץ פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו שאפען א נאציאנאלע ארבייטער ארגאני־זאציע אין ארץ-ישראל.

אין דעם בעשלוס זעהט ער א פיינדליכע שטע־לונג לגבי דער „הסתדרות" אין א"י.

קאטוילישע קירכע אין עסטרייך

פיהרט דורך געמישטע חתונות מיט נישט-געשמדטע יודען

וויען (יט"א). די קאטוילישע קירכע אין עסט־רייך פיהרט פון איצט אן אליין געמישטע חתונות צווישען קאטאליקען און יודען, נישט פאדערנדיג קיין שמד-צייגעניש. די קאטוילישע גייסטליכע ווילען אזוי אויס פערהינדערען דאס ארויסטרעטען פון דער קא־טוילישער קירכע פון די פאראגען, וועלכע שליסען געמישטע חתונות. דאס פאר-פאלק מוז אונטערשריי־בען א פערפליכטונג, אז זיי וועלען ערציהען זייערע קינדער אין דער קאטוילישער רעליגיע.

46 ארבייטער פערשאטען

אין א קוילען-גרובע

פרענסטאון, 17 (ספ. טעל.).

גישט קוקענדיג אויף דער ענערגישער רעטונגס־אקציע איז נישט געלונגען ארויסצונעהמען די 46 ארבייטער, וואס זענען דעם דריטען טאג פערשיט געווארען אין א קוילען-גרוב.

עס איז שוין אויפגעגעבען געווארען יעדע האפ־נונג צו ראטעווען די קרבנות פון דער קאטאסטראפע.

הכנות צום אלוועלטליכען קאנגרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל

ביי דער זיצונג האט ה' מ. ארבלום (פאריז) רעפערירט וועגען דער אלגעמיינער לאגע אין ציוניזם און אויך בערירט וועגען דעם אלוועלטליכען קאנ־גרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל, וואס די הס־תדרות אין א"י רופט אויף דעם 27 סעפטעמבער קיין בערלין. אין דעם מיינונגס-אויסטויש נאך דעם רעפעראט, האבען זיך צו. אין בעטייליגט עמיל וואנ־דערוועלדע, ל. דע ברוקער, די דעפוטאטען וואוטערס, טראסלע, זשעקהלאס (רעדאקטאר פון דער אויסלאנד־פאליטיק אין „פעפל"). עס איז איינשטימיג בע־שלאסען געווארען אנצונעהמען די איינלאדונג צום אלוועלטליכען קאנגרעס און הך בעטייליגען אין דעם קאנגרעס דורך א דירעקטער פארשטעהערשאפט. די פ׳ערא׳י, דער בעלגישער סאציאליסטישער דעפוטאט, גענעראל-סעקרעטאר פונ'ם קאמיטעט, איז דעלעגירט געווארען צום קאנגרעס און נאמען פון אינטערנא־ציאנאלען סאציאליסטישען קאמיטעט. עס איז מעגליך, אז עס וועט נאך דעלעגירט ווערען א צווייטער פאר־שטעהער.

אין 100 שטעט אין דייטשלאנד פירט מען די צוגרייטונגס-ארבייטען צום קאנגרעס

בערלין, 17 (ספ. טעל.).

די צוגרייטונגס-ארבייטען צום אלוועלטליכען קאנ־גרעס פאר'ן ארבייטענדען א"י אין דייטשלאנד האט איבערגענומען די ליגע פאר'ן ארבייטענדען א"י, וועל־כע ווערט דערביי גאר אקטיוו אונטערשטיצט פון די פארטייען און ארגאניזאציעס פונ'ם ארבייטענדען א"י. עס איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלער ארבייטס־אויסשוס, וועלכער פיהרט שוין אן ענערגישע טע־טיגקייט.

די קאנגרעס-קארטען זענען פונאנדערגעשיקט גע־ווארען אין 100 שטעט בערך. פון איבעראל קומען ידיעות, וועגען דער סימפאטיע, מיט וועלכער דער געדאנק פונ'ם אלוועלטליכען קאנגרעס איז אויפגענו־מען געווארען און וועגען דעם ברייטען פארנעהם וואס עס נעמט אן דער קארטען-פערקויף.

די בערלינער ארגאניזאציעס פונ'ם ארבייטענדען א"י האבען שוין אן צו מאכען די נויטיגע הכנות כדי זיך געהעריג אויפצונעהמען די דעלעגאטען און געסט צום אלוועלטליכען קאנגרעס.

סאציאליסטישער קאמיטעט פאר'ן ארבייטענדען א"י שיקט א דעלעגאציע צום קאנגרעס

בערלין, 17 (ספ. טעל.).

דעם 1-טען אויגוסט איז פארגעקומען אין ברי־סעל אונטער'ן פארזיץ פון עמיל וואנדערוועלדע, דעם פארזיצער פון סאציאליסטישען ארבייטער-אינטערנא־ציאנאל א זיצונג פונ'ם ביורא פון אינטערנאציא־נאלען סאציאליסטישען קאמיטעט פאר'ן ארבייטענדען א"י.

Dr. med.

H. Gutstadt

ספעציאל-ארצט

פאר אקושער און פרויען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

זאבאדניא 62 (צעגעלניאנא 28) טעל. 129-52

נעהמט אן פון 5—7 אווענד.

אויסערגעוועהנליכע איבעראשונג פאר'ן לאדזער פובליקום!

די פאפולערע און קאנקורענצלאזע פערפומעריע פירמע ד. מארקוס אין לאדז, פיעטריקאווער 59, טעל. 128-02, האט פארגעבעריט איבעראשענדע סורפריזען פאר דער געעהרטער קונדשאפט. יעדער קונדע בעקומט ביים קלענסטען איינקויף געצאלין גראטיס א שטיק טואלעט-זייף מיט א שאכטעל שוה־פאסטע. אויסערדעם ווערען אלע קאסמעטישע אר־טיקלען בערעכנט צו שטרענגע פאבריקס-פרייזען, ווער עס קויפט ביי מיר איינמאל, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע. בעדענקט די אדרעס.

שטאטיש טעאטער

ציגעל-גאס 63.

גאסטראל פון דער **ווילנער טרופע**

יאר XV — אונט. מ. מזא"ה — יאר XV

היינט, מאנטאג, דעם 18-טען אויגוסט, 8,45 אווענט, אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג

נאר נאך 1 מאל **„קדוש השם"** צום 304-טען מאל

מארגען, דינסטאג, דעם 19-טן אויגוסט **„גנבים"**

פרייטאג, דעם 22-טן, ערשטע אויפיהרונג פייערליכע פרעמיערע **„דער גולם"** פון ה. לייוויק.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 18 אויגוסט 1930

אויפן פויערן־פראנט

הרשים־לאנג, ווי מען הערט און מען שרייבט וועגן א פעראייניגונג פון די פויערען־פארטייען. א טייל פיהרער פון די פויערען־פארטייען האלטען, אז דאס פויערטום אין פוילען, הגם עס בילדעט 70 פראצענט פון דער בעפעלקערונג שפילט עס דאך נישט אזא ראל און מלוכה־לעבען ווי עס וואלט געדארפט שפילען אפילו ווען דער דעמאקראטישער פארלאמענטאריזם האט געהאט און זיך א בעסערע כח. ווען דער סיים האט פאקטיש געהאט און זיינע הענד די גאנצע מלוכה־מאכט, האבען אויך די פויערען קיין בעדייטענדערע ראלע נישט געשפילט. וויטאס האט זיך אפילו פערמאסטען ארויפצופיהרען זיין פארטיי אין דער פאדערשטע ליניע פון דער מלוכה־פאליטיק, אבער דאס איז איהם געלונגען נאר אין יאהר 1920, ווען א האנק דער מלחמה איז געווארען נויטיג א קאאליציע־רעגירונג, וויטאסען איז אפילו נאכמאל געלונגען צו פערנעהמען דעם אמט פון פרעמיער, אין דער כיענא־פיאסט רעגירונג, דער דאזיגער שריט זיינער האט אבער זעהר טייער געקאסט דער „פיאסט“־פארטיי. עס האט זיך דעמאלט אנגעהויבען איהר בארג־אראפ. מיינען די דאזיגע פויערען־פיהרער אז זייער מיספאלג ליגט אין דער צושפליטערונג. וואלטען זיי געבילדעט אן איינהייטליכען פראנט, איין פארטיי, איין סיים־קלוב, וואלטען זיי געבילדעט דעם גרעסטען ארגאניזאציאנעלען כח אין לאנד.

נישט אלע פויערען־פיהרער זענען אבער מסכים מיט דער דאזיגער מיינונג, פערהאן פויערען־פיהרער, וועלכע האלטען אז עס איז לחלוטין נישט נויטיג און נישט מעגליך קיין איינהייטליכער פויערען־פראנט. דאס דארף, פונקט ווי די שטאט, אין סאציאל־דיפערענצירט. דער ארימער ערדלאזער פויער האט מעהר געמיינזאמעס מיט דער ארבייטערשאפט אין שטאט ווי מיט די ערד־רייכע פויערען אין דארף, קיין פויערען־פארטייען אין פוילען זינען פון ווארט, מיט א בעשטימטע וועלט־אנשויאונג און פראגראם איז ביז איצט אין פוילען נאך נישט פערהאן. עס טיילען זיך ערשט אויס אזעלכע פארטייען, „פיאסט“ זוכט איהר באזע צווישען די מעהר פערמעגליכע פויערען און „וויזוואלעניע“ — צווישען די ארעמערע פויערען. צווישען זיי ביידע האט זיך ארויסגעריקט א דריטע פויערען־פארטיי „סטר. כלאפסקע“. א פארטיי, וועלכע פערמאגט גענוג פעהיגע און ריהרעוודיגע פיהרער, זי ערוועקט אבער נישט צו זיך קיין צוטרוי. די פארטיי בענוצט זיך מיט א שארפע פראזעאלאגיע, אז מען דארף ליציטירט די די „וויזוואלעניע“ און ראדיקאליזם, אין דער פראקטיק אבער איז זי גאנץ אנדערש ווי אין דער פראזעאלאגיע, זי איז שטארק נישט אויפריכטיג. עטליכע שפאנען איז זי צוליב אמביציעס פון עטליכע לידערס, וועלכע מען האט בע'עוולהט אין „פיאסט“ אדער אין „וויזוואלעניע“ אבער פיי אין דער ערשטער די אין דער אנדערער פארטיי, וועלכע זיי האבען הארכ שפאנירט.

איצט איז דאס ווידער אקטועל געווארען די פראגע וועגען פעראייניגען די פויערען־פארטייען. די הויפט־שטרעבערין צו דער פעראייניגונג איז דאס די „סטר. כלאפסקע“, די לעצטע וויל אויסנוצען דעם מאמענט, וואס אלע דריי פארטייען געפינען זיך אונטער איין געמיינזאמען דאך פון „צענטראלעוו“ און די פעראייניגונג דורכפיהרען, מאכט אבער די „וויזוואלעניע“ נישט קיין סוד דערפון, אז זי האט נישט קיין צוטרוי צו די פעראייניגונגס־פלענער פון דער „סטר. כלאפסקע“ וועמענס פיהרער זי איז חושד, אז זי האט עפעס ווייטיגען כוונות האבי, אז דאס ווילען זיי זיך איינשפאנען אין'ם פעראייניגטען פויערען־וואגען, כדי איהם צו אפשלעפען אין א בעשטימטע ריכטונג, אפשר טאקע צו דער סאנאציע און אויב דאס זאל איהר נישט געלונגען, דאן — אויפשפאלטען די פעראייניגטע פארטיי. „וויזוואלעניע“ זאגט דעריבער אפען, אז פאר פעראייניגונג וויל זי שטעלען די פיהרער פון דער פויערען־פארטיי פאר א פראבע. זאלען זיי בעווייזען אז זיי זענען ווירקליך דאס, וואס זיי זאגען, אז זיי זענען גרייט עקשנותדיג צו קעמפען פאר'ן דעמאקראטישען פארלאמענטאריזם, זאל מען זשע דעריבער פריהער דורכפיהרען א געמיינזאמע וואהל־קאמפאניע צום סיים און דערנאך וועט מען שמועסען וועגען ווייטער.

פון אנאנדערע זייט איז מען אפען חושד דער „סטר. כלאפסקיע“, אז זי איז א שליח פון דער סאנאציע אין פויערען־לאגער, אז דאס טאנצט זי ווי די סאנאציע הייסט. מען דערמאהנט זיך, אז די „סטר. כלאפסקע“ האט געפאדערט ראטשוועוו דעם מיניסטער־פרעזידאר, ווען דער „צענטראלעוו“ האט אויסגעדריקט אומצוטרוי און דעמאלט אויך איז דאס אוועק אין דימיסיע פארטעל'ס רעגירונג. די „סטר. כלאפסקע“ האט זיך דעמאלט אפגעזונדערט פון „צענטראלעוו“ און נישט בעשטימט פאר'ן אומצוטרוי פארשלאג. מען איז ווייטער חושד אז דאס ארויסטרעטען פון דעם „איינסעל“־קלוב מצד עטליכע פויערען רעפרעזענטאנטען און זייער אריינטריט אין דער „סטר. כלאפסקע“ איז א געהיימער מאנעווער פון דער סאנאציע, וועלכע וויל אזוי ארום שטארקען דעם סאנאציע־פליגעל אין דער „סטר. כלאפסקע“ און שאפען זיך א שטארקער קעמערעל אין „צענטראלעוו“ כדי אין א נויטיגען מאמענט צו קענען איהם שטויסען אין א בעשטימטע ריכטונג אדער אויפרייסען.

די „גאז. פאלסקא“ שפילט אויף דער אמביציע פון די פויערען־פיהרער און פערזיכערט זיי, אז מיט זיי וואלט מען זיך גערעכענט. די פויערען וואלטען געשפילט א גרויסע ראל, אבער זאלען זיי זיך פעראייניגען און פאריקצירען זיך אפ די פ.פ.ס. הגמאניע קען אלץ נאך זיין.

די דאזיגע [illegible] פון דער סאנאציע־צייטונג צו די פויערען־פארטייען שטעהט וואהרשיינליך אין צוזאמענהאנג מיט דעם ריקצוג וואס די סאנאציע גרייט איצט פון פאליטישען פראנט.

דער סאנאציע־ארגאן ווארענט די פויערען־פארטייען, אז דאס לאזען שפילען די פ.פ.ס. די ערשטע פידעל וועט זיי טייער קאסטען, ווייל שוין ביי די פאריגע וואהלען איז די פ.פ.ס. אריינגעדרונגען אין דארף און פון דארט גענומען א העלפט פון איהרע מאנדאטען.

י. ג.-ם

מצב פון דער יודישער ליטעראטור אין אוקראינע

מאסקווע. (מ״א) דער צ. ק. פון דער אוקראינישער קאמוניסטישער פארטיי האט איינגעהערט א בעריכט וועגען דער ארבייט פון דער צייטונג „שטערן“ און וועגען דעם מצב פון דער יודישער ליטעראטור און דער יודישער פערלאג־ארבייט אין אוקראינע און האט אנגענומען א בעשלוס אין וועלכען עס ווערט צו. אנגעזאגט: דער „שטערן“ האט ריכטיג בעלויכטען די פראגע פון צוציהען די יודישע ארימשאפט צו ערד־ארבייט און צו דער פראדוקציע, די פראגען פון פראלעטארישער קולטור א.ז.וו. אבער צו דער זעלביגער צייט איז די בעגאנגען א סך פעהלער און געמאכט גרויסע טעותים, ד.ה.: די צייטונג האט נישט געגעבען קיין גענוגענדע פאליטישע בעלויכטונג פון דעם רעכטען אפנייג, זי האט נישט גענוג בעלויכטען די פראצעסען, וואס קומען פאר אין די יודישע דערפער אין צוזאמענהאנג מיט דעם פערשארפטען קלאסען־קאמף, זי האט נישט געשענקט גענוג אויפמערקזאמקייט פאר דעמאסקירונג און קאמף מיט נאציאנאליסטיש־דעמאקראטישע טענדענצען אין דער קולטור־ארבייט צווישען די יודישע ארבייטענדיגע א.א.וו. דער צ. ק. לייגט פאר דער רעדאקציע פון „שטערן“ צו פערריכטען די אלע פעהלערען, אננעמען א קעמפערישע שטעלונג אין אלע פראגען, אנבערייטען ווידער, פערגרעסערען דעם טיראזש פון דער צייטונג און פערפעסטיגען די רעדאקציע מיט עטליכע קוואליפיצירטע פארטיי־מיטגלידער.

בנוגע דער יודישער ליטעראטור, בעצייכענט דער צ. ק. אז אין דער צייט וואס די יודישע ליטעראטור אויף אוקראינע האט זיך די לעצטע יאהרען מערשטארקט אין כמות, איז זי ווער נישט בעפרידיגענדיג אין איכות. דער הויפט־פעהלער איז, וואס עס ווערט געדרוקט צו ווייניג פאליטישע ליטעראטור אויף יודיש. די מאסען־ליטעראטור אויף יודיש וואס ווערט שוין יא ארויסגעגעבען, בעשטעהט כמעט דורכאויס פון איבערזעצונגען פון אנדערע שפראכען און איז נישט צוגעפאסט צו די קאנקרעטע בעדערפנישען און אייגענשאפטען פון דער ארבייט צווישען דער יודישער הארעפאשנער בעפעלקערונג. אין א סך פאלען פערשפעטיגט געוועהנליך די פאליטישע ליטעראטור מיט איהר ארויסגאנג. אין דער יודישער קינסטלערישער ליטעראטור, וואס פערנעמט דעם הויפט־ארט אין דער ביכער־פראדוקציע, האט זיך די לעצטע צייטען פערבעסערט די טעמאטיק אבער עס זענען געווען איינציגע פאלען פון אומפראלעטארישע ארויסטרעטונגען אין דער ליטעראטור וועגען דער צ. ק. אין דעם, וואס איינציגע שרייבער האבען אין זייערע ווערק אויפגעוויזען מיטגעפיהל צו די יודישע קליינבירגערליכע עלעמענטען, וואס זענען ארויסגעשטויסען געווארען פון לעבען דורך דער סאציאליסטישער בויאונג. נאך א חסרון איז וואס שרייבער בעריהרען ווייניג דאס לעבען פון די יודישע ארבייטער אין דער גרויס־אינדוסטריע. בעזונדערס הינקט די יודישע מארקסיסטישע קריטיק, וואס רעאגירט נישט צו דער צייט אויף די ענטפלעקונגען פון דער קליינבירגערליכער אידעאלאגיע אין דער יודישער ליטעראטור.

דער צ. ק. לייגט פאר פערשטארקען, ארויסגעבען מעהר פאליטישע מאסען־ליטעראטור און צופאסען זי צו די בעדערפענישען פון דער ארבייט צווישען די יודישע הארעפאשניקעס, וואס ווייניגער פערנעמען זיך מיט מעכאנישע איבערזעצונגען פון פרעמדע שפראכען, סיסטעמאטיש ארויסגעבען סאציאל־עקאנאמישע ליטעראטור, שטעלען די פראגע פון ארויסגעבען די ווערק פון מארקס, ענגעלס און לענין אין יודיש, ארויסגעבען אין קומענדיגען יאהר נישט ווייניגער פון פינף און זיבעציג דרוק־בויגען מארקסיסטישע ליטעראטור אין יודיש, פערגרעסערען דאס ארויסגעבען פון קונסטלערישער ליטעראטור אין וועלכער עס זאל אפגעגעבען ווערען אנגאנג דער בעלייכטונג פון דער סאציאליסטישער בויאונג און דעם לעבענס־שטייגער פון די יודישע ארבייטער אין די גרויס־אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. צו דער זעלביגער צייט דארף פערשטארקט ווערען די פאליטישע דערציהונג פון די יודישע שרייבער און די פערבינדונג מיט נישט־יודישע שרייבער, אוקראינישע ווערק דארפען איבערזעצט ווערען אויף יודיש און יודישע — אויף אוקראיניש.

20 יודען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק

אין א פראצעס פון א האנדווערקער באנק אין מאסקווע

מאסקווע. (מ״א) דא האט זיך אנגעהויבען א גרויסער פראצעס פון דער קאאפעראטיווער האנדווערקער־באנק „זעלבסטשטענדיגקייט“. אויף דער בעשולדיגונגס־באנק זיצען צוויי און צוואנציג פערזאן, פון וועלכע 20 יודען. נאך דריי בעשולדיגטע זענען פערשוואונדען פאר'ן פראצעס. צווישען די בעשולדיגטע געפינט זיך דער 60־יעהריגער לעאן ביסק, א געוועזענער בעריהמטער מאסקווער אדוואקאט און יודישער כלל־טוער. די לעצטע יאהרען איז ביסק געווען פארזיצער פון דער באנק־פערוואלטונג „זעלבסטשטענדיגקייט“, וועלכע האט בעדינט יודישע האנדווערקער. ביסק ווערט בעשולדיגט אין פערנאכלעסיגען זיינע פליכטען, און אלגעמיינער איבערקריכונג פון דער סאוועטישער קאאפעראטיווער ליניע, וואס האט זיך אויסגעדריקט אין קרעדיטירען און שטיצען פערמעגליכע האנדווערקער און נישט די ארימע. 22 פערזאן, צווישען זיי 10 יאהרען שטעהען אונטער דער שווערער בעשולדיגונג פון געבען כאבאר און אויפנעהמען אלעריי מיטלען געשעפטען מיט דער הילף פון די קאסע־בעאמטע. די שולדיגע האבען א שווערע שטראף. דריי בעסטע מאסקווער אדוואקאטען פערטיידיגען די בעשולדיגטע. דער פראצעס וועט דויערען א וואך צייט.

צוליב נאפט־געשעפטען איז קעניג פייזול געקומען קיין לאנדאן

דעם אינטערעס פון יודען אין די דאזיגע געשעפטען

דאס קעניגרייך איראק מיט דעם קעניג פייזול בראש האט געשלאסען אן אפמאך מיט ענגלאנד, וואס מאכט מעגליך איראק צו ווערען אין יאהר 1932 א גלייכבערעכטיגטער מיטגליד פון דעם פעלקער־בונד. ענגלאנד האט זיך פערפליכטעט אונטערשטיצען די קאנדידאטור פון איראק מיט אלע כוחות כדי איהם גרייט צו מאכען דעם וועג צו קענען לעבען גלייך מיט אלע אומאבהענגיגע מלוכות. דער דאזיגער שריט מצד ענגלאנד וועט אויטאמאטיש א סוף מאכען צו די פערפליכטונגען וועלכע ענגלאנד האט אויף זיך גענומען, איבערנעהמענדיג דעם מאנדאט איבער איראק.

ענגלאנד און איראק שליסען אלס סאווערענע שטאטען א פריינדשאפטס־אפמאך און א בינדניס אין פאל פון א מלחמה. ענגלאנד האט מיליטערישע אינטערעסען אויף דער טעריטאריע פון איראק און האט אויך דאס רעכט דארט צו בעזיצען מיליטערישע פליה־פלעצער, אבער ענגלאנד האט גלייכצייטיג דעם חוב אויסצובילדען פאר איראק מיליטערישע אינסטרוקטארען און אפיצירען ווי אויך צו ליפערען מלחמה מאטעריאל.

ענגלאנד האט דורך שליסען פון אזא אפמאך בעוויזען, אז עס האט מעהר נישט קיין אינטערעס ווייטער צו דערהאלטען דעם מאנדאט איבער איראק, וואס האט זי אפגעקאסט אזוי פיל געלד, עס איז אבער נישט גענוג פאר איהר, אז פאר אזא פרייז פון אפזאגען זיך פון אפוטרופסות איבער איראק זאל זי זיך בעגנוגענען מיט די מיליטערישע און סטראטעגישע שטיצפונקטען. וועלכע דער אפמאך האט פאר איהר גאראנטירט, זי האט אויך אנדערע אינטערעסען, פאליטיש־ווירטשאפטליכע אינטערעסען און די דאזיגע וויל זי זיך להבא פערפעסטיגען און זיכערשטעלען.

צו דעם צוועק איז אויך געקומען קיין לאנדאן קעניג פייזול. איראק פערמאגט זעהר רייכע נאטור־אוצרות, בעזונדערס נאפט־קוועלען און דער קעניג וויל די דאזיגע רייכטימער ענטוויקלען און עקספלאאטירען לטובת דעם לאנד, אזא מאנאפאל־קאנצעסיע האט שוין פריהער בעקומען א געזעלשאפט, אין וועלכער עס געהען אריין אקציאנערען פון פערשיעדענע מלוכות.

פראנקרייך, דער אמטייסטען פעראינטערעסירטער צו אין דער פראגע און אין די ארבייטען, האט געשטעלט א תנאי, וועלכער איז עלול געווען צונישט צו מאכען די גאנצע אונטערנעהמונג. פראנקרייך האט פערלאנגט, אז די נאפט־רעהרען זאלען געלעגט ווערען פון מעסאפאטאמיען דורך סיריען צום מיטעללים. ווייל דער וועג איז דער קירצעסטער. די אנדערע בעהויפטען אז דער וועג פון איראק דורך טראנסיארדאניען און א״י קיין חיפה איז דער בעסטער, ווייל ער קען בעשיצט ווערען פון איבערפאלען מצד די בעדואינער.

דער קאמף ארום דער פראגע דויערט שוין לאנג און ווי צייטונגען שרייבען איז קעניג פייזול דאגעגען, אז די רעהרען זאלען געפיהרט ווערען דורך סיריען.

לעצטענס איז די פראגע ווידער ארויפגעשווימען און ווי עס הייסט איז אויך איינגעטרעטען א שינוי אין דעם זין, אז די פריהערדיגע דערמאהנטע געזעלשאפט האט נישט קיין מאנאפאל אויף עקספלאאטאציע, עס איז געקומען א נייע גרופע — ס'רוב ענגלענדער און דייטשען — וועלכע האט פערלאנגט, אז מ'זאל איהר אויך געבען א קאנצעסיע אויף א גרויסע נאפט־טעריטאריע אויף דיזעלבע בעדינגונגען. די אונטערהאנדלונגען וועגען דעם ענין זענען פערענדיגט געווארען אין לאנדאן, עס איז געגרינדעט געווארען אן אינטערנאציאנאלע געזעלשאפט און אויך דער אפמאך איז שוין געשלאסען געווארען, אין דער געזעלשאפט נעהמען אנטייל ענגלענדער, דייטשען, איטאליענער און א שווייצאריש־פראנצויזישע גרופע. עס איז אויך געקומען צו א הסכם וועגען דער פינאנצירטיילונג פון די ליפערונגען. סיי איינצוריכטען די רעהרען ווי אויך צו בויען בריקען, שטראסען און א באהן־ליניע צום מיטעללים.

אויף אזא אופן וועט איראק בעקומען אנ׳־אפזאץ פאר זיינע נאפט־קוועלען, דער קעניג פייזול וויל וואס מעהר אריינציהען ענגלישען און דייטשען קאפיטאל. צו דעם צוועק איז ער אויך געקומען קיין דייטשלאנד, הגם מען פערזיכערט אז זיין בעזוך האט נישט קיין ווירטשאפטליך־פאליטישען הינטערגרונד, אבער פאקטיש האנדעלט זיך וועגען ווירטשאפט־פאליטיק, ער וויל אין דייטשלאנד — אזוי ווי ער האט דאס געטון אין לאנדאן — פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די פארשטעהער פון דער דייטשער אינדוסטרי און קאפיטאל.

די צוויי פראגען, דער פאליטישער שריט מצד ענגלאנד און דער אפמאך וועגען עקספלאאטירען די נאפט־קוועלען, וועלען האבען א גרויסע בעדייטונג פאר'ן מזרח בכלל און פאר דער ענטוויקלונג פון א״י בפרט. ארץ־ישראל בויט זיך אין דער תקופה פון דעם ערוואכען פון דעם נאציאנאלען בעוואוסטזיין אין מזרח, אין דער צייט ווען דער פאליטישער פרצוף פון דעם גאנצען לענדער־קאמפלעקס — וואס הייסט נאהנטער מזרח — הויבט זיך ערשט אן צו געשטאלטען. א״י איז א בעשטאנד־טייל פון דער אריענט־פראגע און זיין גורל וועט אין א גרויסער מאס בעשטימט ווערען אין צוזאמענהאנג מיט די אנדערע טיילען, מיט וועלכע ארץ־ישראל איז פערקניפט ווירטשאפטליך און געאגראפיש.

צוליב דער אומאבהענגיגקייט פון איראק און זיין אריינטריט אין פעלקערבונד וועט פערגרעסערט און פערשטארקט ווערען די השפעה פון א אראבישען שטאט, וועלכע וועט האבען א נייע טריבונע, וואו ער וועט קענען קעמפען פאר זיינע פאדערונגען.

ווען מען וועט נאך בעריקזיכטיגען דעם אפמאך וואס איז געשלאסען געווארען צווישען קעניג פייזול און איבן־סאוד, דעם קעניג פון העדזשאס, לויט וועלכען ס'איז געקומען צווישען די ביידע מדינות צו פעראייניגונג אין פראגען פון פאליציי און גרעניץ־שוץ סא וועט דאס מוזען זיין א מעמענטא פאר דער ציוניסטישער פאליטיק, אז אויך אין דער מזרח זייט פון ארץ־ישראל וואקסען אויף כוחות, מאכט־פאקטארען, וועלכע וועלען אויסאיבען זייער השפעה נעגען דאנג.

און פונ'ם ווירטשאפטליכען שטאנדפונקט קאן די נאפט־פראגע צוליב דעם וועג, דורך וועלכען די רעהרען וועלען געפיהרט ווערען האבען די גרעסטע בעדייטונג פאר א״י. די אלע ארבייטען אין צוזאמענהאנג מיט דעם פערלענגערען פונ'ם פארט אין חיפה וועלען געבען בעשעפטיגונג א גרויסער צאהל ארבייטער און וועט אויך פערגרעסערען די אויפנאהמספעהיגקייט פונ'ם לאנד. עס וועלען אויך געעפענט ווערען נייע האנדעלס־פאליטישע פערספעקטיווען פאר'ן ווירטשאפטליכען לעבען פון א״י, עס איז אבער נויטיג אז ענגלאנד זאל פערשטעהן אז דעם מאנדאט איבער א״י האט עס בעקומען פונ'ם פעלקערבונד כדי צו שאפען אזעלכע פאליטישע, ווירטשאפטליכע און אדמיניסטראטיווע בעדינגונגען, וועלכע זאלען מעגליך מאכען אין דער צוקונפט דעם יודישען פאלק צו דערגרייכען די מטרה, צו וועלכער איראק וועט שוין אין א קורצער צייט דערגרייכען, ווערען די פעראנטווארטונג פאר א שנעלער ענטוויקלונג פון א״י איז — און פאר אלע מאל אפצושאפען די שטערונגען און די סכסוכים, וואס מעהר וואס מעהר שטארקער.

[illegible] דאנער.

נייעד פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייעד פאלקסבלאט

מאנטאג 18 כד אב תר"ץ

אויגוסט
זונ-אויפגאנג 3.56
זונ-אונטערגאנג 7:28

דער נייער שול-יאהר הויבט זיך אן דעם 1. סעפטעמבער

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער נייער שול-יאהר זיך היי-יאהר אנהויבען דעם 1. סעפטעמבער אין די פאלקסשולען, מיטעל-שולען און לעהרער-סעמינארען.

אין דעם טאג וועלען אין אלע שולען פאר-קומען תפילות צום אנהויבען פון די למודים, וועלכע וועלען זיך אייגענטליך אנהויבען ערשט אויף מארגען דינסטאג, דעם 2. סעפטעמבער.

טעלעפאן-געשפרעכען לאדז-מעקסיקא

דער לאדזער צווישען שטאטישער טעלעפאן האט איצט בעקומען א פערבינדונג מיט אייניגע שטעט אין מעקסיקא (אריגא רא, קאוודאבא און נערא קרוז).

אלע יודען

קויפען היינט

די אפצייכנונג

פון „משמרת החולים"

ערב א שטרייק ביי די שטעפער-ארבייטער

ביי די שטעפער-ארבייטער פילט זיך לעצטענס א מאנגעל אין ארבייטער, הגם די ארבייטס-בעדינ-גונגען זענען שרעקליך טרויעריגע.

צום איצטיגען סעזאן גרייטען זיך די שטע-פער-ארבייטער צוצוטרעטען צו א לוין-אקציע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(ב) עפשטיין (פיעטריקאווער 225) בארטא-שעווסקי (פיעטרקאווער 95) ראזענבלום (ציגעל גאס 12) גארפיין (פילסודסקי 54) קאפראווסקי (גאוואמיעסקא 15).

איבערגעפאהרען און אנטלאפען

(ב) אויף בערנארסקא ביים רוג זשגאווסקא האט אן אויטא איבערגעפאהרען דעם 10 יעהריגען טאדעאוש ביעגאנסקי. דער שאפער איז אנטלאפען. צום יונגעל האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע וועלכע האט איהם אינ'ם שווערען צושטאנד אפ-געפיהרט אין אנא-מאריא שפיטאל.

געשאפען אן ארטאדאקסישער געזאנג-פעראיין

ביי „פועלי אגודת ישראל"

לויט דער איניציאטיוו פון אייניגע היגע חזנים איז געשאפען געווארען אן ארטאדאקסישער געזאנג-פעראיין ביי פועלי אגודת ישראל.

לאנג-פילם
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער ערעטישער פילם, וואס איז אייבערצייגט געווארען אן'ערטענטליכער משפט אויף דעם טעמע:
צי געהער די חופה-נאכט דעם מאן?
רעזשי: FITZMAURICE
דראמע פון לעבען פון אמעריקאנער מיליאנערען א.ג.
דעם מאנ'ס רעכט
אין די הויפטראלען:
BILLIE DOVE I ROD LA ROCQUE
אויסער'ן פראגראם: פלארענצישער כאר וועט אויספיהרען א רייה לידער און אריעס פון דער אפערע
„CARMEN"
אנפאנג אין וואכ. טעג 5 נ"מ, שבת און זונטאג 2 נ"מ.

טרויעריגע רעזולטאטען פון די רעגענס אין לאדז

פערפלייצטע גאסען, קעלער-וואוינונגען פול מיט וואסער

(א) דער שטארקער רעגען, וואס איז גע-גאנגען נעכטען און היינט אין אגנער שטאט, האט ווי שטענדיג אנגעטאן א גרויסע עוולה די ארימע איינוואוינער פון די קעלער-שטובען. א גאנצע רייה קעלער-וואוינונגען זענען פערפלייצט געווארען, בעזונדער האבען געליטען די קעלער-וואוינונגען אויף נאוואמיעסקא, סאלנא, וואסארניע, קאנסטאנטינער א. אנד. די פייערלעשער זענען אומעטום געקומען צו הילף און ארויסגעראטעוועט די לאקאטארען פון די פערפלייצטע וואוינונגען.

דער רעגען האט אין מאנכע גאסען אויך א-בערגעשטראמט די גאנצע ברייט פון דער גאס פון אייט טראטואר ביז צווייטען. אויף זגיערזא און מארנאווע איז צוליב דעם אינגאנצען אפגעשטעלט געווארען די גאסען-בעוועגונג, ווייל דער גאנצער הארבאנג איז געווען איין ברייטער טייך.

אויף סאקאל-גאס 16 האט דער שטראם אראפ-געריסען דעם גאנצען דאך און א קורצע צייט שפע-טער זענען אלע אויבערשטע וואוינונגען געווען פול מיט וואסער. די פייערלעשער האבען דאס וואסער אויס-געפאמפעט און כדי די לאקאטארען זאלען האבען וואו זיך ארונטערצושטעלן איז אגשטאט דעם דאך איבער די וואוינונגען ארויפגעצויגען געווארען פלאנדעקעס.

געכאפט א באנדע פעסער-פעלשער

א פערהלשטער שמוגלער האט פערשאטען דעם „משא ומתן"

(א) מיט עטליכע טעג צוריק האט א קאנטראלער אויף דער דייטשער גרעניץ סטאציע ביים קאנטראלי-רען די פעסער צוזאמענגענומען אלע פעסער און נאכ-דעם ווי ער האט געמאכט אין זיי די נויטיגע צושריפטען אויסגערופען די פעסער און זיי אפגעגעבען די יערע אינהאבער. ווען ער האט אויסגערופען דעם נאמען קארלשטיין האט זיך קיינער נישט אפגערופען. דער קאנטראלער איז צום סוף צוגעקומען צו א יונגערמאן, וואס איז נאך געבליבען אהן א פאס און איהם געפרעגט ווי זיין נאמען, האט יענער זיך אנגערופען איי-זעלמאן. אינ'ם אויסלענדישען פאס איז נאמען פון קארלשטיין איז די פאטאגראפיע געווען פון איזעל-מאן. אזוי איז דער קאנטראלער געוואר געווארען אז אויף ער פאס איז א פאלשער.

ס'איז פערפיהרט געווארען אן אויספארשונג און אין רעזולטאט זענען נעכטען אין פיליפאוויצע ביי דער דייטשער גרעניץ ארעסטירט געווארען פיער פערזאנען, אלע פערדעכטיגע אין אנגעהעריגקייט צו דער באנדע פון די פעסער-פעלשער.

די ארעסטירטע זענען י. מיקראפער א לאדזער, וועל-כער איז דא געמאלדען אויף עטליכע אדרעסען, וואלס-סאן פון ווארשא, מ. קאקאן פון זאוויערצש הויפער ווארשא און ש. יאנקעלעוויטש פון בראדי. נאך ציי די ווייטערדיגע אויספארשונג איז אין גאנג.

שול-לייטערס האבען זיך געשלאגען צוליב א פרוי

פראצעס אין שטאטישען געריכט

עהרענטלעכען איז אין שטאטישען געריכט פארגעקו-מען א זעהר אינטערעסאנטער פראצעס, פאר'ן ריכ-טער-טיש זענען געשטאנען צוויי יודישע „כלי-קודש" פון היגע פאלקס-שולען, וועלכע האבען זיך געגענזייטיג אנגעקלאגט אין שלאגען.

דער ערשטער האט געטענהט דער שול-לייטער ק. ער האט דערצעהלט אזא געשיכטע, זיין פרוי איז אויך א לעהרערין לערנט אין דער פאלקס-שול, וואו לייטער איז זיין צד-כשכנגד ס. די גאנצע צייט פערפאלגט ס. זיין פרוי מיט פערשידענע ליבעס-פארשלאגען. דער-ביי האט ס. געזאלט אנווענדען פערשידענע שפיצלעך, ער האט פאר זיין פרוי בעשטימט אומליכע שעהן. וואס נאר ער אליין בלייבט אין דער שול. דער לייטער ס. האט ספעציעל איינגעארדענט א שמוציגע, צוגערעדט אלע אז זיי זאלען טרינקען אויף ברודערשאפט, נאר דערפאר כדי ער זאל דך קענען קושען מיט ק-ס. פרוי. איינמאל דערצעהלט ווייטער ק. האט זיין פרוי אזוי געוויינט נאך לייטער ס. אהן עדות, האט ס. איהר גענומען א שענדליכען פארשלאג. די פרוי כג דאס דעם רוצח שטארק אויסגעזידעלט און ס. האט גע-מאכט דעם אנשטעל, ווי ער וואלט געווען גערודשט. ווען פרוי ס. האט זיך אראפגעבויגען איבער דעם „פער-חלשטען" כדי איהם צו העלפען, האט ס. די איינגע-כאפט און זייער ארעמס און שטארק געקושט, ווען פרוי ק. איז אהיימגעקומען און דאס פערצעהלט וועגען דעם איהר מאן, איז ק. אוועק אין דער שול פון ס.

און אין קאנצלעי איז צווישען זיי ענטשטאנען א געש-לעג. נאך וועלכען בייד האבען זיך אנגעקלאגט אין געריכט פאר קערפערליכע בעשעדיגונג.

נאך דער טענה פון ק. האט גענומען א ווארט דער שול-לייטער ס. וועלכער האט ערקלערט פאר'ן געריכט אז די גאנצע מעשה איז אויסגעטראכט פון די פיינט, אמת פרוי ק. איז א לעהרערין ביי איהם אין שול אבער אויסער דינסט-אנגעלעגענהייטען האט ער מיט דער פרוי ק. קיין שום געשעפטען נישט געהאט, ה' ק. האט דך דאס אלץ איינגערעדט, ווייל ער איז שטארק איפערזיכטיג, און א שעהנעם טאג איז ער געקומען אין קאנצלער פון דער שול און איהם שטארק צושלאגען.

דער ריכטער האט נישט ארויסגעטראגען קיין אור-טייל, ער האט דעם פראצעס אפגעלעגט, ביז די צדדים וועלען צושטעלען עדות.

יודען!

שטיצט די פילאנטראפישע אינסטיטוציע

„משמרת החולים"

און קויפט היינט די אפצייכנונגען.

פרוי פון וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי

געשטארבען פון א פרימוס-מאשינקע

(2) די פרוי פון וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי וואוינט אויף זומער-וואוינונג אין בענדוועלין. נעכ-טען האט פרוי ראפאלסקי אנגעצונדען א פרימוס-מאשינקע און פערגעסען צו פערדרעהען דעם קראן אזוי אז ס'האט זיך אנגעצונדען דער בענזין און די מאשינקע האט אויפגעריסען. כתרף עין האבען זיך אנגעכאפט די קליידער און פרוי ראפאל-סקא איז פערוואנדעלט געווארען אין א לעבעדיגען פאקעל, ס'האבען זיך באלד אויך אנגעכאפט די פארהאנגען און ס'האט געדראהט מיט א שרפה פונ'ם גאנצען הויז.

די קינדער האבען זיך איבערגעשראקען און האבען אויפגעהויבען א געשריי. די אנגעלאפענע שכנים האבען די שרפה איינגעלאשען. אויף פרוי ראפאלסקא איז געלונגען צו פערלעשען די קליי-דער. די פאגאטאוויע, וועלכע איז באלד אנגעקומען פון לאדז האט איהר ערטיילט די ערשטע הילף און זי אפגעפיהרט אין שפיטאל א. נ. פון פרעזידענט מאשציצקי. ביי פרוי ראפאלסקא איז אפגעבריהט דער גאנצער קערפער אבער איהר צושטאנד איז נישט געפעהרליך.

העלפט

אייערע קראנקע און נויטליידענדע ברידער

קויפט די היינטיגע אפצייכנונגען

לטובת משמרת החולים

געכאפט בעת דער מלאכה

(2) א פאליציי-פאטראל האט אויף האמבורגער סקא בעמערקט עפעס אן אומבאקאנטען, וואס האט אויסגעשניטען א לאך אין דער שויבע פון לא-שאקס קאלאניאל-געשעפט. ווען ער האט זיך גע-קליבען אויסנעהמען די שויב, האט איהם דער פא-ליציאנט געכאפט און אפגעפיהרט אין פאליציי-קאמיסאריאט.

דארט האט מען פעסטגעשטעלט, אז דער גנב איז דער 42-יעהריגער יוסף פאשלינסקי, וועלכער ווערט געזוכט דורך דער אויספארשונגס-פאליציי פאר א רייה פערברעכענס.

דעלעגאציע פון דעטאליסטען קיין ווארשא

(2) היינט איז אפגעפאהרען קיין ווארשא א דעלעגאציע פון צענטראלען פעראיין פון סוחרים-דעטאליסטען (פעטראקאווער 69) צום שאצ-מיניסטער.

די דעלעגאציע וועט פארלעגען ביים מיניסטער, אז עס זאלען אפגעשאפט ווערען די טאבאק הער-שאפטס אין לאדז, עס זאל אפגעשאפט ווערען די בעגרענצונגען אויפ'ן פערקויף פון ראזינען ארטיקעל, עס זאל געהעכערט ווערען די פראוויזיע און עס זאל נארמירט ווערען דער נאמען-האנדעל און די הסכם מיט די האנדעלס-שעה'ן, וואס זענען בע-שטימט פאר די קליין-געשעפטען.

די אייגענטימער פון די אויטא דראשקעס

זוילען נישט אויסקויפן קיין קאנצעסיעס

(2) ווי בעוואוסט נעהמט דער לאדזער מאגיסט-ראט פון די אויטא-דראשקעס אן אפצאהל פון 37.50 זל. א קווארטאל.

די אייגענטימער פון די אויטא-דראשקעס האלטען דעם דאזיגען אפצאהל פאר נישט גערעכט און א טייל פון זיי האט אלס פראטעסט בעשלאסען נישט אויסצוקויפען די קאנצעסיע ציינגישען.

די קאנטראלערען פון מאגיסטראט האבען דער-ריבער אראפגעריסען די טאבעלעס פון די ליסענ-ניקעס.

אין שייכות דערמיט האט דער פעראיין פון די אייגענטימער פון די אויטא-דראשקעס זיך געווענ-דעט מיט מעמאריאלען צום פרעזעס פון דער האנ-דעלס און אינדוסטריע-קאמער, ווי אויך צום אינ-דוסטריע-אמט ביים מאגיסטראט מיט דער פאדע-רונג צופשאפען דעם אפצאהל.

די היינטיגע אפצייכנונג לטובות „משמרת החולים"

היינט קומט פאר א בלומעל-טאג לטובת דער סימפאטישער אינסטיטוציע „משמרת החולים".

די „משמרת החולים" האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו שטיצען די ארימע קראנקע און נויט-בעדערפטיגע צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין באלוט. דעריבער ליגט א חוב אויף יעדען יוד צו קויפען די היינטיגע אפצייכנונג און ערמעגליכען די מיטגלידער פון דער אינסטיטוציע, כדי צו געבען אידיש אן מעגליכקייט ווייטער צו פיהרען די טעטיגקייט און אידעאלען די אויפגאבען, וועלכע זי האט זיך גע-שטעלט.

ארויספאדערונגען פון א"י.

עס זענען אנגעקומען חיזוק-ערלויבענישען קיין ארץ ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: שטשאראנסקא חנה און קאנסענס יצחק.

די דערמאנטע פערזאנען דארפען זיך מעלדען אין ארץ-ישראל-אמט [צעגעלניאנא 4] וועגען עלע-דיגען די וויזע פארמאליטעטען.

קונסט-מאלעריי פון א"י אין לאדז

קיין לאדז איז געקומען פון א"י דער לאדזער קונסט-מאלער ש. אבאדאווסקי (עובדיה). ה' אבא-דאווסקי וואוינט שוין זייט א רייה יאהרען אין א"י. אין לאדז וועט ער אויסשטעלען זיינע ארביי-טען אין איינעם פון די לאדזער זאלען.

אין טושין ווערט געשטעלט א דענקמאל פאר קעניג יאגיעלא

זונטאג ד. 31 אויגוסט וועט אין טושין פאר-קומען די פייערליכקייט פון אנטהילען א דענקמאל לכבוד דעם גרינדער פון דער שטאט קעניג יאגיעלא. דעם זעלבען טאג וועט אויך פארקומען די פייער-ליכע חנוכת הבית פון א רייה שטאטישע בנינים.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג ד. 18. אויגוסט 1930

11.58 צייט-סיגנאל פון ווארשא און העינאל פון מאריאצקע טורעם אין קראקא. 12.05 גראמא-פאן-פליטען. 13.15 טאג-פראגראם, קינא- און טע-אטער-רעפערטואר. 15.15 מארלעזונג. 16.15 גראמא-פאן-פליטען. 17.10 קאמוניקאציע-איבערזיכט. 17.35 לאדזער פאסט-קאסטען (ליפענדע קארעס-פאנדענץ). 18.00 לייכטע מוזיק פון „נאסטראנאמיא" אין ווארשא. 19.00 פערשידענעס. 19.20 טעכני-שע שמועסען. 19.35 גראמאפאן-פליטען. 19.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, פראגראם אויף מארגען, קאמוניקאטען, צייט-סיגנאל פון ווארשא. 20.00 ראדיא-זשורנאל. 20.15 פאַ-פולערער קאנצערט פון „שווייצער טאל" אין ווער-שא, אויסגעפיהרט דורכ'ן ווארשאווער פילהארמא-נישען ארקעסטער. 22.00 פעליעטאן. 22.15 קא-מוניקאטען, טאנץ-מוזיק.

יעדער יוד

איז מחויב צו שטיצן די פילאנטראפ. אינסטיטוציע

„משמרת החולים"

און צו קויפען די

היינטיגע אפצייכנונג

„לאדזער פראוואקאטארען“

פינסטערע געשטאלטען פון דער לאדזער פערגאנגענהייט

(המשך)

כאסקאוו האט צו מיר אויסגעשטרעקט די האנד און געזאגט:

— ענטשולדיגט מיר חבר פאר דער אונאנגענעהמליכקייט, וועלכע איהר האט געהאט פון מיר. בעת אונזער ערשטער בעגעגניש אין קאמער. שפעטער האבען מיר פון „הרויסען“ זיך דערוואוסט, אז איהר זענט א גוטער און איבערגעגעבענער חבר.

— אבער, ווייסט עס דער טייוועל — האט ער ווייטער געשריגען, ווען מ'קען גלויבען און מען נישט, אז אומעטום וויםעלט עס פון פראוואקאטארען און אויסוואורפען.

אין קאמער האט זיך צווישען די 11 פאליטישע ארעסטירטע אנגעהויבען א שמועס וועגען פראוואקאטארען, מ'האט אנגערופען נעמען פון פערשידענע סארט, וועלכע מ'האט חושד געווען אין פראוואקאציע, סאיז זיי אבער ווער שווער געווען צו כאפען ביי דער האנד, צוליב דעם וואס די אכראנע א יעדער צייט געווען זעלטען גוט ארגאניזירט.

נאך אין רעמוועלבען טאג האבען מיר אריינבעקומען א „גריפס“ (א צעטעלע פון דער פרייע אין קאמער אריין), אין גריפס איז געזאגט געווארען: „די גאנצע ארגאניזאציע פון בונד אין לאדז איז פערשיט געגאנגען. ס'זענען ענטדעקט געווארען אלע געהיימע דירות, אלע לאגערן פון ליטעראטור, אלע אנפיהרער, און אלץ וואס האט א מעהר אדער וועניגער וויכטיגע בעדייטונג, דער ערשטער איז ארעסטירט געווארען פ. (דא איז אנגערופען געווארען מיין נאמען), און דאן פיל אנדערע די ארעסטען דויערען נאך. נישט אנדערש ווי מ'האט דא צו טון מיט א גרויסען פראוואקאטאר. חברים, אפשר ווייסט איהר איהר עפעס וועגען דעם ענין גיט אונז צו וויסען.

— אצט איז מיר אלץ קלאהר געווארען. איך האב שוין פערשטאנען, אז דאס איז די ארבייט פון סעמיאנען און אריעל. זיי האבען צוזאמענגענומען מיינע אלע ידיעות, כדי מיטאמאל צו געבען א טויט־קלאפ דער פארטיי. דעריבער אויך האט סעמיאן מיט מיין לעצטען בעזוך ביי איהם מיך גערעדט (?) קומען אויף צומארגענס און נישט איבער־מארגען, ער האט מיך בעטען לקוויד ירען די ארגאניזאציע געוואלט האבען ביי זיך.

איך האב אויפריכטיג בערויערט וואס מיר האט זיך נישט איינגעגעבען צו שיסען אנגא און זיך אליין. כ'האב נישט געוואוסט וואס ס'וועט ארויס זיין מיט מיר, הגם כ'בין געווען זיכער, אז אנגא וועט מיך ארויסראטעווען פון האנגען. מיר איז אבער נישט געווען קיין גרויסער אונגערשיד. און איטלעכע נאכט קען האב איך פערבראכט די גאנצע שלאפלאזע נאכט אויף צומארגענס ביישאג האט מען מיך גערופען צום זשאנדארמסקען נאטשאלניק. אין קאנצעלאריע איז אויסער דעם נאטשאלניק געווען אריעל און אנגא.

אנגא איז צוגעגאנגען צו מיר און געזאגט: איהר וואלט איצט גלייך פריי געווארען, אבער דאס מאר הינט נישט געשעהן, ווייל גראד היינט האט ליקווידירט די בונדישע ארגאניזאציע, און אויב מ'וואלט איך בעפרייען וועט דאס אויף איך ווארפען א נע־חשד. איהר מוזט דעריבער צוריקקעהרען אין ארעסט, אבער איהר דארפט וויסען, אז איהר זענט פריי.

אריעל איז זעהר אויס נישט געקומען צופרידען, פון דעם האגען אויסגאנג, וועלכען אנגא האט פאר־געשלאגען אין נאמען פון נאטשאלניק, ער האט געהאלטען, אז איך דארף מיך נישט צוזאמענקומען מיט קיין פאליטישע ארעסטאנטען. נאטירליך איז אויך, נישט קיין רייה אז איך זאל זיך אצט וויזען אין גאס, דעם בעסטען אויסוועג האט ער געזעהען אין דעם, וואס איך וועל זיך ערגיץ געפינען עטליכע טעג אין א צווייטען „ארט“, ווי ער האט דאס אנגערופען. דאן וועלען בעפרייט ווערען עטליכע אנגעזעהענע טוער צוזאמען מיט מיר.

מיר איז געווען אלץ איינס. איך האב אויף נאר נישט רעאגירט, איך האב זיי געלאזען רעדען גראד ווי נישט מיך האט מען דא געמיינט. מיין בליק איז נאר געווען געזעגערט אויף אנגאן, וועלכע האט אינקאסטיום פון א קראנקען־שוועסטער וואס זי האט געטראגען אויסגעזעהן אזוי וואונדערשעהן, אזוי רייצענד אז איך וואלט רעזיגנירט פון אלעם אין דער וועלט, אז זי זאל נאר א קוק געבען אויף מיר.

איך האב זיך איבערצייגט, אז איך בין איינגאנצען פער־ליבט, אזוי ווי א יונגער 18־יעהריגער גימנאזיסט קען זיך פערליבען. דערווייל איז געפאלען דער בעשלוס, אז איך געה נישט צוריק אין ארעסט נאר איך וועל מיך מוזען אויסבעהאלטען אויף עטליכע טעג ביי אנגאן און דער וואוינונג.

אגבערליך בין איך שטארק צופריעדען געווען פון דעם האגען אויסגאנג. איך האב זיך געפרעהט אז איך וועל זיין מיט אנגאן און אהה וואוינונג אליי־נער אליין. איך האב שוין ביי זיך געהאט בעשלאסען, אז איך וועל איהר זאגען, דאס כ'בין איהר אלץ מוחל, אלץ וואס זי האט בנוגע מיר פערזינדיגט, ווייל איך ליב זי, ווייל איך בין גרייט פאר איהר האס לעבען אוועקצוגעבען.

— אנגא איז צו מיר צוגעגאנגען, גענומען מיך אונטערהן ארים און מיט מיר אראפגעגאנגען אויפן גאס. אויפגעזעצט מיך אויף א דראזשקע, און כדי ס'זאל הייסען, אז איך בין ארעסטירט, האט מיך א זשאנדארם אפגעפיהרט אויף פיעטרקאווסקא גאס 86, וואו ס'האט געוואוינט אנגא. מיט א פערטעל שעה שפעטער איז געקומען אנגא און דער זשאנדארם איז אוועק. איך בין געבליבען אליין מיט אנגאן. זי האט זיך געפארעט ביים צוגרייטען א טישאג. און איך האב געווארט אויף דער מינוט ווען אנגא וועט צוקומען צו מיר, און איך וועל איהר קענען דער־ציילען וועגען מיין ליבע צו איהר.

(המשך קומט).

צי איז דאס אמת?

(—) אויף נאנסקא־גאס האבען זיך די פער־בענגעהער אבטערעירט א סצענקע: א מיידעלע האט זיך אפגעשטעלט און מיטען גאס ביי א מויער און אנגעהויבען מתפלל צו זיין צו גאט, אז ער זאל איהר צונעהמען צו זיך, ווייל זי וויל זיך זעהען מיט דער מוטער אין הימעל, ווייל איהר ערציהערין פייניגט זי מיט הונגער און טרייבט זי ארויס פון דער היים.

איינינע פערבייגעהער האבען זיך פעראינטערעסירט מיט מיידעלע און זיך דערוואוסט, אז זי הייסט רוזשא בערנפעלד. זי איז אלט 6 יאהר. זי אפטיילונג פאר נעזעלשאפטליכע שוץ ביים מאגיסטראט האט אלט זי אוים און צאהלט פאר איהר 70 זל. א חודש דער פאמיליע זילבערשטיין (זאנאנקאווא נומער 34).

די גאסטראלען פון וויערא קא־ניעווסקא און פאול ברייטמאן

אין יודישען טעאטער גאסטראלירען די בע־ריהמטע אמעריקאנער ארטיסטען וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן. די בעריהמטע ארטיסטען פיה־רען אויף „די אמעריקאנער התונה“ אן אפערעטע מיט געלונגענע נומערן געזאנג.

די פרעהליכע אפערעטע נעמט זעהר אויס ביים עולם. דאס טעאטער־פובליקום נעמט זעהר ווארים אויף די בעליבטע גאסטראלערן און מאכט זיי שטורמישע אוואציעס. היינט און מארגען געהט ווידער די אויסגעצייכנעטע אפערעטע די „אמעריקא־נער התונה“ מיט די גאסטראלערן אין די הויפט־ראלען.

א יזכור אווענד

די ארגאניזאציעס „מנהיג“ און „צעירי מזרחי“ ארדנען איין מארגען דינסטאג, דעם 19. ה. ח. אין זאלע קאליניקאלא נומר 44 א יזכור־אווענד, גע־ווידמעט דעם אנדענקען פון אונזערע ברידער, וועלכע זענען געפאלען פאר'ן פאלק און לאנד.

מיט רעדעס וועלען אויפטרעטען די ה"ה: הרב נאטאנסאן, ב. מאניעק און אנדערע. עס וועט אויך פאר־קומען א פייערליכע הזכרה נשמות פאר די בעטייליגטע אין בעהאלטען הער די הילבערשטיין.

ערב דער פרעמיערע פון „גולם“

ביי דער ווילנער טרופע (אנפ. ה. מזנגה) אין לאדזער שטאט־טעאטער וועלען מיר האבען פריי־טאג ד. 22־טען ד. ח. א וויכטיגע קולטורעלע געשעהעניש.

אויף די ברעטער פון שטאט־טעאטער וועט דורך דער ווילנער טרופע אויפגעפיהרט ווערען א פיעסע, וואס האט ביי אונז אין שטאט די חבלי לידה אדורכגעמאכט און דא איהר קינסטלערישען תיקון בעקומען — דער גולם — פון ה. לייוויק, צום ערשטען מאל אויף יודיש. די רעזשי פון „גולם“ ליגט אין די הענד פון בעקאנטען רעזשי־סער דוד הערמאן, די מוזיק — ביי הענעך קאן, די דעקאראציעס זייט געמאכט דורך וו. וויינטרויב, די דעקאראציעס און קאסטיומען ווערען דא אין לאדז צוגעגרייט און אויסגעפערטיגט.

ווי צו אלע וויכטיגע אויפפיהרונגען, וואס די ווילנער האבען אונז דא פאר די פאר חדשים בא וויזען, איז מען צום „גולם“ צוגעטרעטען מיט דער גאנצער ערנסטקייט און התמדה. נישט געקוקט אויף די שווערע בעדינגונגען האט די טרופע נישט געקארגט קיין מיה און געלד, קיין צייט און ענערגיע, כדי ארויסצוברענגען דעם „גולם“ וואס רייכער און שעהנער, ווי אזא גרויס ווערק פער־דינט עס.

די הויפט־ראלען זענען פערטיילט צווישען: מהר"ל — יעקב וויסליץ, גולם — דניאל שפירא תנחום — יוסף קאמען, טאדעאוש — שמחה נאטאן אין „גולם“ בעטייליגען זיך איבער 100 מאן.

צום דאזיגען קולטור יום־טוב קומען אויך צו־פאהרען א סך חשובע געסט פון דער ווארשאווער קינסטלער־וועלט, ליטעראטען, מאלער און אזו ארטיסטען.

אופאדלאשצו און באנקראטען

וועגען אויסגלייך־אפמאכען (אוקלאדי) צווישען דעם געפאלענעם בעל־חוב מיט זיינע קרעדיטארען

מיט'ן מאמענט ווען די אקציע פון קאנטרא־לירען די פראטעסטן מצד די קרעדיטארען האט זיך פערענדיגט, ווען די קרעדיטארען האבען פערזיכערט אין דער ריכטיגקייט פון די פארגעשטעלטע בעווייזען, און עס האט זיך געשלאסען די פערזאמלונג פון די אנערקענטע קרעדיטארען, ערשט נאכדעם אלעם קא נען די קרעדיטארען צוטרעטען אונטערצוהאנדלען מיט'ן בעטרעפענדען בעל־חוב וועגען שליסען אן אויסגלייכונגס־אפמאך (אוקלאד), און אזא אפמאך איז גילטיג, ווען אויף איהם האבען מסכים געווען די מעהרהייט קרעדיטארען, וועלכע רעפרעזענטירען נישט ווייניגער ווי דריי פערטעל קאנטראלירטע און בעשטעטיגטע חובות.

די בעשטימונגען פון אפמאך פערפליכטען אלע קרעדיטארען, וועלכע זענען נאר צו איהם צוגעשטא־נען. נישט אויסשליסענדיג אפילו מינדעריגע. דערביי איז אלץ איינס צי די פראצענטואלע פאר־סאליטעטען (אפיעקון, ראדע פאמיליע) זענען אפגע־חיטען געווארען אדער נישט.

דער אומשטאנד וואס א קרעדיטאר האט בעקומען א קאנטא אויפ'ן שולדיגען איהם חוב נעהמט נאך נישט צו ביי איהם דאס רעכט צו בעטייליגען זיך אין אויסגלייך־אפמאך. סיידען ס'זענען פער־האן בולטע בעווייזען, אז ער האט רעזיגנירט פון דער רעשט. דעסגלייכען מוז אויך פעסטגעשטעלט ווערען אז אויב די פרעטענזיע פון א קרעדיטאר איז קווע־סטיאנירט געווארען און דאס געריכט האט איהם שפעטער צוריקגעשטעלט אין זיינע געפאדערטע רעכט ווערט ער יא צוגעלאזט צו די פערגלייכונגס־אונטער־האנדלונגען, אבער נאר אין דעם פאל ווען דער אור־טייל איז פערזעהן מיט אזאזוי גערופענעם רינאר (היקאנאלגאשטש טיטטשאסאוואן) כחאי איז אויך ביי דער זעלבער געלעגנהייט צו דערמאהנען פאלגענ־דע כללים:

1) אויב א פרעטענזיע פון א קרעדיטאר איז קאנטראלירט און בעשטעטיגט געווארען נישט פיהער ווי ערשט אויף דער אויסגלייכונגס־פערזאמלונג, קאן מען איהם צולאזען צו די פערהאנדלונגען און ער האט אויך און אזא פאל דאס רעכט צו שטימען פאר אדער געגען אפמאך; 2) א קרעדיטאר, וועלכער האט נאך'ן ערקלערען דעם בעל־חוב אנ'אופאדלאשטש איבערגענומען איינינע חובות פון אנדערע קרעדי־טארען, האט נישט קיין רעכט צו פאדערען, אז מען זאל איהם אנערקענען אזוי פיל שטימען, וויפיל ער רעפרעזענטירט חובות, און דעם פאל קען אזא קרע־דיטאר זיך בעטייליגען אין דער אויסגלייכונגס־קאמי־סיע נאר מיט 1 שטימע.

די קרעדיטארען, וועלכע האבען אויף זייערע חובות א געניגענדען משכנות־פערזיכערונג שטעהענ־דיג א היפאטעק — גאראנטיע, אדער געניסען וועלכע ס'איז נישט אנדערע רעכטליכע פריווילעגיע ווערען אויך איינגעלאדען אויף די אויסגלייך־בעראטונגען, זיי האבען אבער אויף זיי נישט קיין שטים־רעכט. קוים שטימען זיי יא, פערלירען זיי דורכדעם אויטאמאטיש זייערע אויסנאהמליכע רעכט און פער־גלייך מיט די איבעריגע קרעדיטארען.

די האויפט מאנקעיע ווערט אנגעוואנדען נאר אין דעם פאל, ווען די בעשווערטע היפאטעק איז דאס אומבעוועגליכע אייגענטום פון געפאלענעם בעל־חוב נופא. האנדעלט זיך אבער וועגען א נאר־ראנטירט פערמעגען דורך א דריטען פערזאן, ווערט די דערמאהנטע קאנסעקווענץ נישט אנגעוואנדען.

וויפאלד די קרעדיטארען זענען געקומען צווי־שען זיך צו א פערשטענדיגונג בנוגע דעם אוקלאד מוז ער אומבעדינגט אויף דער זעלבער בעראטונג אונטערגעשריבען ווערען, בלויז אין דעם פאל ווען עס איז פערהאן א מעהרהייט קרעדיטארען אבער זיי פערטרעטען נישט קיין 75% חובות. קאן די בע־ראטונג אפגעלעגט ווערען אויף א טערמין לענגסטענס פון 8 טעג.

אויב אויך אויף דער פארטגעזעצטער בעראטונג גע־לונגט נישט צו שאפען דעם פארשריפטליכען קווא־ליפיצירטען קווארום קאן שוין מעהר נישט זיין קיין רייד וועגען אונטערהאנדלונג איבער א נייעם אוקלאד פונדעסטוועגען, אויב דער אויסגלייכונגס־אפ־מאך איז נישט געשלאסען געווארען ווייל דער נעפא לענער בעל־חוב האט זיך צו דער צווייטער אפגע־לייגטער בעראטונג נישט צוגעשטעלט און אויפגעוויזען, אז דאס זיך נישט צושטעלען איז פארגעקומען צוליב אויסערגעוועהנליכע נישט פארגעזעהענע אר־פערמענשליכע סיבות קאן דער המשך פון דער אויסגלייכונגס־בעראטונג אפגעלעגט ווערען נאך אויף א נייעם טערמין.

די קרעדיטארען, וועלכע זענען נישט מסכים אויפ'ן אוקלאד, אלץ איינס צי זיי האבען זיך בעטיי־ליגט אין די פארבעראטונגען אדער נישט, האבען דאס רעכט צו דערלאנגען אין משך פון 8 טעג אנ'אפעלאציע דורך דער פערמיטלונג פון די סינדיקען.

האנגענען האבען נישט קיין רעכט צו אפעלירען געגען אוקלאד די קרעדיטארען וועמענס פרעטענזיעס זענען נישט קאנטראלירט און בעשטעטיגט געווארען פאר'ן שליסען דעם דערמאהנטען אוקלאד, אין משך פון 8 טעג נאכ'ן ווירקונג וועלכער בעשטימט דעם גורל פון דער אפעלאציע, ווערט דער געשלאסענער אוקלאד בעשטעטיגט.

מיט דעם מאמענט הויבט אן דער אוקלאד צו פערפליכטען אלע קרעדיטארען אפילו אויך די, וועל כע האבען זייערע פרעטענזיעס אנגעזאגט נישט געמאלדען, סיידען זיי האבען נישט געהאט קיין מעג־ליכקייט זיך צו בעטייליגען אין דער אופאדלאשטש־אקציע, סיי צוליב דעם, וואס דער געפאלענער בעל־חוב האט זיי נישט אנגעגעבען אין פארגעשטעלטען בילאנס, סיי צוליב דעם וואס מ'האט זיי נישט אר־בערגעגעבען די נעהעריגע אויזאציעס, נאכדעם ווי דער ווירקונג וועגען בעשטעטיגטען אוקלאד ווערט איבערגעגעבען די סינדיקען, שטעלען זיי צוזאמען אין אנוועזענהייט פון ריכטער־קאמיסאר א גענויען דין־וחשבון און לויט דעם דאזיגען צוזאמענגעשטעל־טען דין־וחשבון ווערט דעם געפאלענעם בעל־חוב צוריקגעקערט זיין גאנץ סעקוועסטרירט פערמעגען, געשעפטסביכער און דאקומענטען.

דערמיט ענדיגט זיך די ראל פון דער געריכטס־קוראטעלע איבער א געפאלענעם בעל־חוב.

צום סוף דארף נאך צוגעגעבען ווערען אז קוים איז פעסטגעשטעלט געווארען אויפ'ן סמך פון די קאנ־טראלירטע ביכער דער מינדעסטער בעווייז, אז דאס אפשטעלען די צאהלונגען איז א פועל יוצא פון ביי־וויליגע טעמים, קאן צווישען געפאלענעם בעל־חוב מיט זיינע קרעדיטארען צו קיין אויסגלייך נישט דער־לאזט ווערען.

י. אינפעלד.

די ערשטע לאדזער גוט־בעקאנטע

פאבריק פון פאטענטירטע פעלד־בעטען

מאכט בעקאנט, אז צוליב'ן קריזיס האבען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויסארבייטונגען

ווי: פעלד־בעטען, פעלד־בעטען מיט ווענטלעך, לעזשאסעס טאבארעטקעס און האמאקעס

אונזערע פעלד־בעטען זענען פערזעהן מיט דער שוץ־מארקע „Palma-Patent“, פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף פיל יאהרען.

אכטונג: פאדערט איבעראל פעלד־בעטען נאר מיט דער מארקע „Palma - Patent“

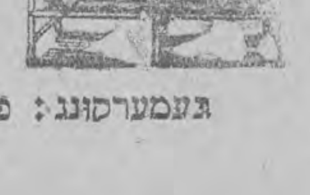

„PALMA-PATENT“ פירמע מיט שכטונג

אינה. שווארצאווסקי

פולנאצנא 24, טעל. 131-85

געמערקונג: פאר פראווינץ — בעדייטענדע ראבאטען.

א יידיש קינד בעגראבן אויפן קאטוילישן צמענטאזש אין לובלין

א געהיימניספולער ענין, וואס שמעקט מיט א גרויסן געזעלשאפטליכן סקאנדאל

אין לובלין איז אנטהילט געווארן א פאקט, אז א יידיש קינד איז בעגראבן געווארן אויפן קאטוילישן צמענטאזש אין לובלין.

אנטדעקט איז די געשיכטע געווארן אויף פאלגנדן אופן: אויפן ארדעם פון הרב שפירא איז דערהאלטן געווארן א בריף פון גרודזיאנדז, אין וועלכן א געוויסער סאמועל זיניאצקי בעט מען זאל זיך דערוויסן, וואס עס איז געווארן מיט זיינס א טעטעקל, וועלכעס געפינט זיך אין ' דער קריסטליכער „היים פאר קינדער קאליקעס" אויף שעראקע 4. הרב שפירא האט דעם בריף איבערגעשיקט צום ראבינאט און דער ראבינאט האט דעם בריף איבערגעשיקט אין גמינע קאנצעלאריע.

די גמינע בעאמטע האבן זיך אנגעהויבן נאכ־פרעגן אויפן דאזיגן אנשטאלט. די פיהרערינס פון דאזיגן אנשטאלט האבן זיך אבער אבגעזאגט צו ענטפערן. די גמינע בעאמטע האבן זיך דערוויבער אנגעפרעגט אין קאנצעלאריע פון קאטוילישן צמענטאזש און דארט האט מען געענטפערט, אז דעם 13־טען יולי איז וויתקליך דארט בעגראבן געווארן א מיידעלע, וועמענס טויטע קערפערל מען האט געבראכט פון אויבענדערמאנטן אנשטאלט.

קיין ווייטערע אויספארשונג איז דערווייל נישט געפיהרט געווארן. דער גאנצער ענין זעהט אבער אויס צו זיין איינגעהילט אין עפעס א געהיימניש. קודם כל מאכט דער בריף פון גרודזיאנדז א איינדרוק, אז דער פאטער פון קינד איז נישט קיין ארימער, פון וואנען עס קומט, אז זיינס א קינד זאל דארפן גע־בראכט געווארן קיין לובלין און פארוואס עס איז אריינגעגעבן געווארן אין א קריסטליכן אנשטאלט — איז דערווייל נישט אויפגעקלערט. עס איז אויך נישט קלאר, פארוואס די פיהרער פון אנשטאלט האבן זיך אפגעזאגט צו ענטפערן דעם פאטער אויף זיינע בריף. צום בריף למשל, צום הרב שפירא האט דער פאטער ביינגעלייגט בארקעס אויף א תשובה, האט ער דאך מסתמא אזוי געמיינט אויך מיט זיינע בריוו צום אנשטאלט, וועמענס אדרעס ער האט אנגעגעבן אין בריף.

דער עיקר אבער איז דא עפעס־געשטעלט געװארן, מיט וועלכע רעכט די פערוואלטונג פון דעם קינדער־אנשטאלט האט דאס פערשטארבענע קינד, אהן וויסן פון די עלטערן, אבערגעשיקט אויפן קאטוילישן צמענטאזש, אויב דאס קינד איז אבגע־שמדט געווארן איז ווידער א פראגע, מיט וועלכע רעכט ערלויבט מען צו שמדן א קינד, געגען ווילען פון די עלטערן.

דער ענין שמעקט מיט א ערנסטן געזעל־שאפטליכן סקאנדאל.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נײַעם פאלקסבלאט" ענטפערן אויף יורידישע פראגן, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג
פון „נײַעם פאלקסבלאט".

צום דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערן דער קופאן מיט דער דאטע פון'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײַנגעגעבן אויף אנפראגעןאהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבן ווערן.

896. אנ'אומגליקליכע אלמנה פון סטאראגאוויעס

אמת ס'איז טאקע פערהאן אזא פארשריפט, לויט וועלכער אנ'אונטערנעהמער איז מחויב אויס־צוצאהלען דער אלמנה, יתומים אדער עלטערע נאך א פערשטארבענעם אנגעשטעלטען א געוויסע ענט־שעדיגונג דער דאזיגער כלל איז פארגעזעהען אין ארטיקעל 42 פון דער פעראדנונג וועגן ארבייטס־אבמאכען מיט גייסטיגע ארבייטער.

לויט'ן דערמאנטען געזעץ האבן די אויס־גערעכנטע יורשים דאס רעכט אויף ענטשעדיגונג נאר אין דעם פאל, ווען דער פערשטארבענער האט געארבייט אין דער זעלבער אונטערנעהמונג מער־דערסטענס 10 יאהר.

די ענטשעדיגונג ווערט ערטיילט אין דער הויך פון א 3־חדשימדיגען ארבייטסלוין און מוז אויס־געצאהלט ווערען אין משך פון 1־חודש נאכ'ן טויט פון אנגעשטעלטען אין 3 גלייכע חודשליכע ראטעס. דאס רעכט אויף דער ענטשעדיגונג איז נישט אפ־הענגיג פון די עמעריטאלע אדער אנדערע גראטיפי־קאציעס, וועלכע עס קומט אין פאל פון טויט פון אנ־געשטעלטען.

---

897. צייטונגס־פערשפרייטער עקיבא גרינבוים.

איהר וועט מוזען בעצאהלען דעם מיטגלידס־בייטראג: פאר דער גאנצער צייט זייט דאס מיידעל איז געווארן אויסגעמאלדען א חוץ דעם קאן מען נאך אויך ארויפלייגען א סטראף־שטראף אין דער הויך פון 4־מאליגען בעטרעף פון מיטגלידס־בייטראג.

---

898. ש—וויטש.

אויב דער קאנסול פאדערט פון אייער זוהן, אז ער זאל אומבעדינגט אהיימפאהרען ערלעדיגען דאס מיליטער־דינסט און ער פאסט זיך נישט צו צו דער פעראדנונג, דראהט איהם נישט בלויז נישט צו בעקומען קיין פאס, ווי איהר מיינט, שפעטער א־היימצופאהרען, נאר דער קאנסול קאן נאך שטעלען א פארשלאג דעם וואיעוואדע אז מ'זאל בײַ איהם אפנעהמען די פוילישע בירגערשאפט און א חוץ דעם קאן ער ווערען צוגעצויגן צו שטראפליכער פער־אנטווארטליכקייט.

קאנקורס אויף אנ'אבהאנדלונג וועגן די יורידישע יסודות

פון דער פעראדנונג וועגן אבשטעלען די אימיגראציע קיין ארץ־ישראל

(ווארשע „ניט"א). דער געזעלשאפטליך־פאליטי־שער ציוניסטישער קלוב אין ווארשע האט פערעפ־פענטליכט א קאנקורס אויף דער טעמע: „דאס אבשטעלען די אימיגראציע קיין ארץ־ישראל דורך א פעראדנונג פון קאלאניאל־אמט, אלס פערגוואל־טיגונג פון דער מאנדאט־מאכט". עס זענען בע־שטימט געווארן 2 פרייזן, די ערשטע אין דער הויך פון 500 זל. און די צווייטע — 300 זל. דער רעגולאמין פון קאנקורס איז פאלגנדער: 1) די אר־בייט דארף זיך שטיצען אויף מאטעריאלען פון דער ערשטער קוועלע און אויפפאסען דעם פראבלעם אויף אנ'אויסשעפענדען אופן. די ארבייט דארף נישט ארומנעהמען מעהר ווי פיר דרוק־בויגען אקטאוו־פארמאט. 2) די ארבייטען דארפן צוגעשיקט ווערען אין מאשין־שריפט אין פערמאכטע קאנווערטען מיט פסעוודאנימען צייכען, וואס ענטהאלט דעם נאמען און אדרעס פון אויטאר. 3) די ארבייטען דאר־פן צוגעשיקט ווערען שפעטסטענס ביזן 31־טען סעפטעמבער 1930. 4) דער קלוב בעהאלט זיך דאס רעכט צו פערעפענטליכען די אויסגעצייכנטע ארבייטען. 5) דער קאנקורס־געריכט האט דאס רעכט פריי צו דיספאנירען מיט דער רעספארמאציע פון די פרייזן. 6) די ארבייטן דארפן צוגעשיקט ווערען אויפן פאלגנדן אדרעס: אהגו. אפאלינארי האהענגלאס, ווארשע, טשאצקעגא 1, דער קאנקורס געריכט בעשטעהט פון פראפ. פון ווארשעווער אוני־ווערזיטעט זיגמונד ציפיגאווסקי, אלס פארזיצער און פון געוו. סענאטאר רינגעל, דעפ. גרינבוים, דעפ. האהענגלאס, אהגו. לעווין און דר. י. גאטליב.

ווענדונג פון הילפס־פעראיין צום פרעמיער מאניו

בערלין, („ניט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די אנטי־יודישע עקסצעסן אין רומעניען האט זיך דאס פרעז־ידיום פון „הילפס־פעראיין" געווענדעט צום רומע־נישען פרעמיער מיט א בריף אין וועלכן עס ווערט צווי. אנד געזאגט: די מעטיגקייט פון הילפס־פעראיין פון די דייטשע יודען לטובת די נויטליידענדע רומע־נישע יודען ווערט שטארק בעשוועהרט דורך די לעצטע אנטי־יודישע עקסצעסן. די דייטשע יודען זענען שטא־בעזארגט מיט'ן גורל פון זייערע ברידער אין רומעניע. מיר האפען, אז די רומענישע רעגירונג וועט זיך בא־מיהען צו פערהיטען די גלייכבערעכטיגונג פון די יודען און וועט זיי בעשיצען געגען פערפאלגונגען און גוואלדטאטען".

דאס ערשטע מיידעל

פון ניקאלאי באגדאנאוו

.30

קיין בעווייזן, אז דאס האט ער געטון, האבען מיר נישט געהאט, נאר מיר האבען מיט איהם אפ־געטון אזא קונץ: פאקעגריג איהם אויף א שטיל פראטעל, האבען מיר איהם ערקלערט: גליעביטש האט געזעהן, ווי דו האסט אנגעמאלען די חדר־יי אויף סאניען, אויסוואורף, אויב דו וועסט זיך נישט מודה זיין — פליהסט דו פון קאמסאמאל, אויב דו ווילסט זיך מודה זיין — קרינסט דו איבער דער שוה! קלויב אויס...

קאסטיצקי האט זיך איבערגעביטען אין פנים.

— איך... איך, חברים, איך האב נישט גוט גע־האנדעלט, פון אייפערזוכט... זי האט נישט געוואלט מיט מיר... האב איך אויף צולהכעיס... נישט גוט, איך בין זיך מודה.

און ליענקין האט איהם דערלאנגט ווי זיין שטייגער איז: ער האט נישט געשלאגען ווענייג און נישט קיין סך, נאר ווי עס בעדארף צו זיין. קאסטיצקי האט זיך אויף אונז נישט בעליידיגט, נאר ער איז נאך געווען פרײַנטליכער צו אונז. נאר איך האב פונ־דעסטוועגן געוואהענט סאניען, סאווא אויסוואורף ער קען זיין.

— יונגלעך — האט זי ארויסגעזאגט פון צווי־שען די ציין, וועהרענדיג בלייך און רויט. און זי האט זיך א גאנצע וואך געהאלטען ווי פון א זייט. איז ווי קאן מען דא טראכטען וועגן פערבינדען אנ'אמת'ע פריינדשאפט, אז זי האט אפילו אויפגעהערט קומען צו מיר עסען קארטאפליעס. איך האב זיך געפיהלט, דערהפון נישט גוט, און אויפ'ן צעהנטען טאג בין איך אוועק צו איהר, הופען זי פאר'ן סורפריז.

די זאך בעשטעהט אין דעם, וואס סאניעס שיך זענען זיך אינגאנצען צופאלען און פון שניי איז נע־וואהען אין זיי בלאטע. איך האב פערקויפט מיין אויסגעצייכענטען פעלץ, וואס מ'האט מיר געשיקט פון דער היים, און וועלכען עסוירט אזוי גוט געווען איינצוזויקלען זיך אין א שלעכטען וועטער, און פאר'ן געלד האב בעשטעלט פאר סאניען שיך. איך האב גענומען א מאס פון איהר, אז זי האט אפילו נישט בעמערקט. הײַנט האט זיי דער שוסטער געבראכט. זיי שטעהען בײַ מיר אויפ'ן פענסטער, בעדעקט מיט אַ קאלירט טיכעל, פייערליך—ווארטענדיג: מען זאל זיי אפהעסען אויף בעוואונדערונג און פרייד. פערשטערהט מיט אנ'אפען דאך פון איך ארויס אין הדויסען. ס'האט געבישעוועט א שניי־שטורעם. דער גרוי־סער הימעל און די הייזער זענען געוועזן פערשאטט מיט שניי. עס האבען ארויסגעקוקט, און הערשרוא־קען געוואונקען פייערליך און די פענסטער און צוריק זיך פערהאלטען. דער ווינט האט געריסען די פערפרוי־רענע ליכטלעך פון די הענער. און וואיען פון שטור־מעם האט זיך געהערט זייער יאמערדינער קלאנג. פלוצים איז זייער יאמער־קלאנג פערוואנדעלט גע־ווארען אין א קלאנג פון גלעקלעך, וואס האבען זיך הויך צוקלונגען איבער מיין קאפ. איך האב קוים בעוויזען אפצושפרינגען, ווי לעבען מיר האט זיך הורכגעטראגען א „טראיקע" בעשאטען מיט שניי: די פערד האבען געסאפעט, דער אנטרייבער האט א קנאק געטון מיט'ן בייטש און אין שליטען איז הוי האב איך דערזעהן סאניען מיט א צופלאמט פנים אנגעטון אין א פעלץ און די שיינע בארד פון שפיז־פערוואלטער אקסיאנאוו, וואס האט געפלאטערט אויפ'ן ווינט. דאס אלץ האט א בליץ געטון און פער־שוואונדען.

איך בין אפגעשטארבען. ווען איך בין געקומען צו זיך אויפ'ן קאלטען שניי, האב איך א טראכט גע־טאן: מסתמא האט עס זיך מיר אויסגעוויזען! אבער דאס געבישעוועט דער שניי־שטורעם. אייגנטאניק האט דער ווינט געקלונגען מיט די אייז־ליכטלעך. אבער... ניין, קיינמאל אין מיין לעבען האב איך נישט געהאט קיין אילוזיעס!

איך בין געקומען אהיים און אנגעהויבען איבער־בערטראכטען. עס וועט ווערען פערשטענדליך, פאר־וואס איך האב געטראכט וועגן אקסיאנאוו. דער שפיז־פערוואלטער אקסיאנאוו איז בײַ אונז אנ'־אימפארטייאישער, אבער א גוטער ספעץ. קיינער האט נישט געקענט אזוי גוט אויסקומען מיט די פוייערים, ווי ער, צונויפקלויבען א סך ברויט און אנדערע פראדוקטען. ער איז אנ'אויסערגעוועהנליך געוואגטער מענש און מיט א ברייטען כאראקטער. מיט די באנדיטען האט ער געהאט אזוינע פאלען, ווי: ער מיט זיין פינפצעהן יעהרינגען זיין האבען נע־כאפט א מערקווירדיגע באנדע פון זעקס מענשען, וואס אינזערע מיליטער־אפטיילונגען האבען בינוארצט זיי נישט געקאנט כאפען. מיט'ן פויסט האט ער דער־הרגעט דעם בעוואוסטען רויבער פון שטאט, יאלקא, וועלכער האט איהם צוגעשטעלט צום הארצען א רעד־וואלווער אין אַ פינסטער געסעל. אזוי ווי זיין כוח, איז געווען אויך שטארק זיין כאראקטער. ער האט געטראגען א רוים העמד, א בארד, ווי סטענקא ראזין.

אין פלעגט אמאל מאכען אזוינע סקאנדאלען, הולאנ־קעס, אז די פארטיי האט געמוזט איהם מאכען אויפ־מערקזאם און נעמען פון איהם א צוזאג מעהר עס נישט צו טון. מען האט איהם געהאלטען פאר א ווערט פולען ארבייטער, א פויער, און מען האט זיך אלץ פעמיהט איהם ארויפפיהרען אויפ'ן ריכטיגען וועג. שוין לאנג האט מען נישט געהערט פון זיינע העלדענ־מאטען. אז דאס מעגליך, אז סאניע האט זיך נער־ארט מיט איהם אויף העלדענטאטען, אדער זי האט זיך פשוט געוואלט הורכפאהרען? אויב אזוי, צו וואס זשע איז א שניי־שטורעם, זיך אויסבעהאלטענדיג פון אלעמען? ווי אזוי מאכט מען זיך קלאר די פראגע?

דריי טעג נאכאנאנד האט געשטורעמט דער שניי־שטורעם. דריי טעג נאכאנאנד בין איך ארומגע־גאנגען זוכען סאניען און נישט געפונען. איך האב אין ערגעץ נישט אין שטורעם זיך אנגעשטויסען אויף דער ווילדער „טראיקע", און שפיז־קאמיטעט האט מען מיר געזאגט: אז „חבר אקסיאנאוו איז אוועקגעפאה־רען געשעפטליך, און וואוהין? דאס איז שוין נישט מיין זאך". זיין אפאראט, ווייזט אויס, ארבייט גלאטיק.

איך האב א סך נעכט נישט געשלאפען. אט האב איך געראהט מיט די פוסטע אקסיאנאוון:

— אויסוואורף, דאס איז דיר נישט קיין מויד צו פער־ווילען זיך — אינזער ערשטע מיידעל פערשעפט!

— אין בייכיה און הארצען האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליך געפיהל. אט האב איך שלום געמאכט מיט'ן געדאנק און געטראכט: אויב זי איז מיט עמיצען בעפריינדעט, אויב אפילו זי בעפרידיגט עמיצענס פיזישע בעדערפענישען — האב איך נישט קיין רעכט צו זיין אייפערזיכטיג, דאס איז נישט קאמ־סאמאליש.

ער איז דאך אבער אנ'אימפערהייראטער. איך רייד שוין נישט דערפון, וואס ער איז נישט קיין קאמ־סאמאלעץ, נאר א בעוואקסענער, ווי א חיה! ווען זי האט זיך פערדרעהט דעם קאפ מיט דעם פאליטיקער, האב איך איהם פערשטויסען. ווען זי האט זיך פערדרעהט דעם קאפ מיט'ן לידער־מאכער, האב איך דעם אויך פערשמיסט; איצט האט זי זיך פערדרעהט מיט'ן טייוועל! וואס טוט מען דא?

און פון דעם אלעמען האב איך שיער נישט געוויינט. איך האב זיך גאנצע נעכט געווארפען אויף מיין ווארעמען געלעגער און נישט געקאנט איינשלא־פען אין רוהען.

עס איז מיר איינגעפאלען א געדאנק. צי וואלט נישט געווען גלייך איבערצורעדען וועגן די אלע פערפלאנטערטע פראגען מיט'ן חבר סטראקאוו? כאטש פאטאפיטש האט אלצדינג קלאר דערקלערט, נאר מיט דער איינער דערקלערונג קאן איך נישט אלץ פערענטפערן. פונקט איז אונטערגעקומען שבת וועלכען חבר סטראקאוו האט בעשטימט פאר אונזער טאג. וואס דאס איז פאר א טאג, און וועה עס איז חבר סטראקאוו לויגט זיך צו ערקלערען.

איך האב שוין פריהער דערמאנט וועגן די אלטע לייט, וועלכע האבען פערגריסט און נאמען פון קרייז־קאמיטעט און אויספיהר־קאמיטעט. איינער האט זיך ארויסגעוויזען גארנישט קיין אלטער, און דער צווייטער, אנ'אמת'ער זקן, מיט א לאנגער גרייסער באַרד, וועלכע ער האט ליב געהאט דרעהען און ארײַנשטעקען אין מויל. איך האב זיך דערוואוסט, ער איז דער עלטסטער פארטיי־חבר פון גאנצען קרייז. ער איז געווען פערשיקט, מיט'ן לענינען בעי־קאנט, קיין הויכען אמט ,ווי סעקרעטאר פון וויקאם, אדער פארזיצער פון אויספיהר־קאמיטעט, פער־נעמט ער נישט. ער איז אומעטום א מיטגליד: א מיטגליד פון ביוראָ, א מיטגליד פון פרעזידיום, און דער סעקרעטאר פון אוקאם און דער פארזיצער פון אויספיהר־קאמיטעט קומען צו איהם נאך עצות אין א שווערען פאל, ווי יונגלעך. אין קורצען האב איך זיך דערוואוסט, אז דאס גאנצע לעבען פון קרייז ווערט בעהאלטערנערהייט קאנטראלירט און אנגעפיהרט פון איהם. ער האט זיך זעהר אינטערעסירט מיט אונזער יוגענט.

זיין פערנומענע צייט האט איהם נישט ער לויבט זיך צו בעטייליגען אין די זיצונגען פון ווקאם. ער פלעגט ארײַנלויפען, פעטער מישא, ווי מיר האבען איהם גערופען, מאכען א שפאס, א קלאפ טון א'בער'ן פלייצע.

— נו, ארבייט, ארבייט קינדערלעך, איהר וועט נאך דארפען א סך טון. קלויבט אן א סך ערפאהרונג. לערנט זיך דערווייל פון אייער איינענער ארבייט! — דערנאך האבען זיך בעגרעניצט אנדערע שמיעסען. איין איינמאל, נאכ'ן אנפאל פון די באנדיטען, איז געקומען צו אונזער פעטער מישא און ערקלערט:

— קומט צוגעהן צו גאסט, טרינקען טיי, אבער ברויט ברענגט אייגענעם, און דערנאך — אנ־אפמאך — טס... — קיין פרעמדע זענען נישטא? מא הערט די בעדינגונגען. איך לעב שטיל, ווי אריף א קאנספיראטיווער קווארטיר. קומט נישט אלע צו־זאמען, און זאגט נישט איבער'ן גאס, נאר איינציגווייז אומבעמערקט, און טיר איז פערהאן א גלעקעל. דריי קורצע קלונגען, וועט זיך דאס טירעל אליין עפענען, און נאט זאל אייך אפהיטען געהן גלייך. מיין הויז באנדיט, וועט זיך ארײַנלאזען מיט אייך און א געפערליכען קריג. לעבען דער טיר מען זיך צוזעצען אויף אלע פיר און ארויזאגען טס... באנדיט וועט נעמען דרעהען מיט'ן עק און צופיהרען צו די טיר פון הויז, האט איהר פערשטאנען?

(פארטזעצונג קומט)

נאלענטשאוו
דאס „פוילישע גרעפענבערג״

פון משה פיינקינד

החית שעה פאהר׳רייזט פון ווארשא, צו לובלין ליגט איינגעהילט אין גרינס און ארומגענומען פון יונגע וועלדער בערג דאס וואונדערשענע און מעהר קערשפוילישע קור־ארט נאלענטשאוו, דאס אזוי גערופענע פוילישע „גרעפענבערג״.

נאנצע הונדערט און דרייסיג יאהר עקזיסטירט שוין דאס דאזיגע קורארט, ווען נאך ס׳האט אנגעהערט צו מאלאכאווסקים פון הערב „נאלענטש״, צוליב וואס ס׳האט בעקומען דעם נאמען נאלענטשאוו, און דאך איז נאך ביז היינט נאנץ ווייניג פאפולער אין סאמע פוילען.

די סיבות דערפון איז, וואס ביז צו דער מלחמה איז נאלענטשאוו געווען א פריוואט־אייגענטום פון ידידים, וועלכע האבען וואס ווייניג געטון הערצו או עס זאל פאפולער ווערען האלטענדיג עס פאר א ריין פוילישע אריסטאקראטישע קוראָרט און דערביי טאקע אויך נישט געוואלט זעהען ביי זיך קיין יודען.

דער ספעציפיש־נאלענטשאווער אנטיסעמיטיזם פון די אלטע גוטע ניקאלאיס צייטען, מיט וועלכען ס׳האט אנגעפיהרט דער ארטיגער גלח פריי און פראנק, האט טאקע גורם געווען, אז די יודען זאלען אויסמיידען נאלענטשאוו, און דערפון האט זיך אויך גענומען, וואס יענע „וואלאשטשיטשעלעס״ האבען צוגעלענט א סך גלגל צום יודענריינעם נאלענטשאוו און ס׳איז געגאנגען מטה מטה...

ערשט אין די לעצטע צייטען, ווען נאלענטשאוו איז איבערגעגאנגען אין די הענד פון „אגריקולטור־אסציען־געזעלשאפט״ אין ווארשא מיט דעם קלוגען און ליבעראלען פרעזעס קארושעבאווסקי אין ווארשע אן דער שפיץ, האט אין נאלענטשאוו אנגעהויבען צו וועהען אנאנדערע לופט, מען האט געזעהען צו בעזייטיגען דעם גלח פון זיין אנפיהרערשאפט און גענומען צו פערבעטען צו זיך אויך יודען נישט מאר כעגדיג קיין אנטערשיד צווישען קורגעסט פון וועלכער רעליגיע אדער נאציאנאליטעט עס זאל נישט זיין, כאטש די היימישע בעפעלקערונג זעלבסט איז טריי געבליבען די אלטע פוילישע טראדיציעס פון שנאה צו יודען. עס געפינט זיך נאך ביז היינט אן אויפשריפט אויף א געוועזענער יודישער ווילע „אוקראינע״ אז דא ווערט נאר פערדינגען וואוינונגען קריסטען.

די באד־פערוואלטונג זעלבסט האלט זיך גאנץ פארעקט בנוגע יודען, די יודישע כלי קודש געניסען פון היינטיגע הנחות ווי די קריסטליכע אין בעצוג פון קורטאקסע, בעדער א.א.וו.

האר איז די פראצענט פון די יודען היי־יאהר אין נאלענטשאוו א גאנץ בעגרענעצטע, צוליב דעם עקאנאמישען קריזיס, וואס הערשט ספעציעל ביי יודען אין לאנד, די באד־פערוואלטונג פיהלט עס גאנץ גוט אויף זייער אייגענער הויט, ביי היינטיגען טאג צעהלט נאלענטשאוו קוים ביז טויזענד קורגעסט

פון וועלכע די גרעסטע העלפט זענען יודען.

אבער נאך אנאנדערע סיבה איז דא פעריהאן, צוליב וואס דער יודישער עולם מיידט אויס נאלענטשאוו, דאס איז ווייל קיין נאלענטשאוו קומען גייסטיג־קראנקע, אויף פראסט לשון געזאגט, משו־געים. דאס זענען תמעוואטע אדער צוריישטע בחורים אדער מיידלעך, וואס זענען קראנק געווארען צוליב א פערשפילטע ליבע אדער ראמאנס, אדער און בעם־טען פאל פון „שטודירען״ די שונד־ליטעראטור, מיט וועלכע מען שפייזט היינט אויף די שפאלטען פון דער פרעסע די יודישע יוגענד.

דער גרעסטער קאנטינגענט פון די דאזיגע חו־לאים שטאמען מייסטענס פון די רבישע אדער גלאט חסידישע הייזער, וועלכע געפונען דא הילף און היי־לונג צוליב די ספעציפיש קלימאטישע בעדינגונגען אייזענבעדער און קאלטע קור אלא גרעפענבערג, מיט וועלכע עס צייכענט זיך אזוי שטארק אויס נאלענ־טשאוו פון די איבריגע פוילישע קורערטער.

אבער הויך די פאלואמישע הייקעגדע לופט און מאלערישע וועלדער מיט וועלכער נאלענטשאוו איז אזוי שעהן בענאבט, איז אויך דא פעראהן א בעצויר בערט־פרעכטיגער פארק אין ענגלישען סטיל, און וועלכע אין דערפריה און אווענד די קורגעסט שפא־צירען זיך אזוי געמיטליך ביי די קלאנגען פון א זעהר שעהנער סימפאנישע מוזיק־קאפעליע. אבער פאר דעם דאזיגען פערגעניגען מוזען די דאזיגע קורגעסט וועלכע צאהלען חוץ קורטאקסע, יעדעם מאל בע־זונדערס בעצאהלען פאר אריינגאנג און פארק אפילו דאן, ווען זיי האבען אויסגעקויפט בילעטען אויף א באד אדער אויף א עלעקטריזאציע, וואס געפונען זיך אין פארק גופא. די דאזיגע עוולה רופט ארויס א גרויס פערדרוס צווישען די קורגעסט. און נוי די פארפערוואלטונג פערזיכערט, זאל שוין דער דאזיגער דרייפאכער אפצאהל אפגעשאפט ווערען אין יאהר (1931) אבער עס ווילט זיך דאס נישט גלויבען, ווארום די באד־פערוואלטונג ארבייט צוליב דעם קריזיס און צוליב אנדערע סיבות מיט גרויסע דעפיציטען, צוליב וואס זי מוז אויסנוצען אלע קוועלען פון וועלכע מען קאן נאר גאלה ציהען. די גרעס־טע צאהל יודען, חולאים שטעלען צו די קורעסטן. לאדן

אין דאס יאהר פע־טרעטען נאכץ שוואך, וואריש ליפערט שוין א גרעסערען קאנטינגענט, דאן נעהמען די קלענערע פראווינץ־שטעט, וואס קאנען זיך נישט ערלויבען צו פאהרען קיין אויסלאנד און די בעזונ־דערס.

היי־יאהר איז אויך פעראהן דא א יודישער קאמיטעט צו העלפען ארימע קורגעסט; דער דא־זיגער קאמיטעט האט איינגעארדענט א טאנץ־אווענד וועלכער האט געבראכט אגעוויך פון 400 גילדען הכנסה. די „קור־קאמיסיע״ האט פון דער דאזיגער הכנסה בעפרייט דעם קאמיטעט פון דעם קומענדען אפצאהל. אבער די אלע וואכען־געלדער און אנ־דערע הכנסות, וואס ווערען רעגולער פון קאמיטעט צונויפגעזאמעלט צווישען די יודען, גענוגענען נישט צו דעקען די גרויסע הוצאות און הצטרכות פון די ארימע קור־געסט, וועלכע קומען אהער מייסטענס מאהן א גראשען געלד און לעבען זיך אנגאנצען אויף קאמיטעטס פלייצעס.

כאראקטעריסטיש איז אויך דאס, או די הכנסות פון קליינע שטעטלעך און אפילו שוחטים מיט זייער גאנץ בני בית אהערקומענדיג אויף קוראציע מיט א משונענעם זהן אדער טאכטער, שטיקען אוים די האנט צום קאמיטעט, און אפילו מען זאל זיי נישט געבען, איז אלץ צו ווייניג...

דער קאמיטעט האט בעקומען פאר׳ן היינטיגען סעזאן ביי דער הינדערט הנחה־בילעטען אויף בע־דער פון דער קור־פערוואלטונג (זאקלאד לעטש־ניטשי) און אויך הנחה־בילעטען פון דאקטאר קא־

טראגישע וואנדלונגען פון א רוסישען ציוניסט

כארבין (צ. ט. א.) א שטארקען אינטערעס האבען דא ארויסגערופען די טראגישע וואנדלונג פון אלטען רוסישען ציוניסטישען טוער נתן ראזו־מאווסקי, וועלכער איז געווען ביז׳ן יאהר 1917 רעדאקטאר פון ציוניסטישען ארגאן „וועסטניק סי־בירסקיך יעווריעוו״. מיט 3 יאהר צוריק האט ראזימאווסקי בעשלאסען אויסצוואנדערן קיין ארץ־ישראל דורך כינע. אין משך פון 8 יאהר האט ראז־זומאווסקי געליטען הונגער אין נויט, האפענדיק צו בעקומען א וויזע קיין ארץ־ישראל. ווען אלע זיינע בעמיהונגען זענען געבליבען ערפאלגלאז האט רא־זומאווסקי בעשלאסען זיך אומקערען צוריקקעהרען קיין סאוויעט־רוסלאנד. ביי דער סאוויעטיש־מאנ־דזשורישער גרענעץ איז אבער ראזומאווסקי ארעס־טירט געווארען דורך דער כינעזישער גרענעץ־וואך, וועלכע בעשולדיגט איהם אין שפיאנאזש און האט ראזומאווסקי׳ן א געשמידטען אין קייטען אבגע־פירט אין תפיסה. אלע בעמיהונגען פון די פיהרער פון דער כארבינער קהלה, ראזומאווסקי׳ס אלט פריינד, צו בעפרייען דעם ארעסטירטען זענען גע־בליבען אהן ערפאלג. ראזומאווסקי שטאמט פון יע־ליסאוועטגראד. זיין טאכטער וואוינט איצט אין ארץ־ישראל.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון די ליבלינגס־ארטיסטען
וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן

היינט, מאנטאג, דעם 18-טען, און מארגען, דינסטאג, דעם 19-טען, 9 אווענד
דער שלאגער פון סעזאן! בענייטע אויפפיהרונג!
פריילוך! לעבעדיג! געזאנג! טענץ!

№ 30 וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן № 30
צום ערשטען מאל אין לאדז
געזאנג אין דער שיינער מריליכער אפערעטע געזאנג

אמעריקאנער חתונה

אין 2 אקטען מיט פראלאג, מוזיק פון רומשינסקי.
ראלען: סעסעל — וויערא קאניעווסקא. מק — פאול ברייטמאן.

ס׳נעמען אנטייל פרויען: בעזמאן, דיכטענבערג, ליבראווסקא, נערה, מארעוס.
מענער: אריעל, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, הילסבערג, נייהויז, רעקאוו.
דיריגענט: ל. זעלמאן. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אנאנס! די נאהנטסטע פרעמיערע
דער גרויסער אפערעטע־שלאגער „איציקעל קאזאק״

די פערשאלטענע ירושה

(8 גרויסער ראמאן
פון ליידענשאפט, ליבע און פערברעכען

— אנגערופען האט ער זיך ערשט פאר׳ן טויט, — האט מאקס געלאסען פארטגעזעצט — די אויגען זיינע האבען אויף אונז געקוקט מיט דער רציחה פון א ווילדער חיה... ער האט זיך אויפגעהויבען פון דער ערד, און א שפיי־טענדיג אויף אונז געזאגט: „ליגט אין טעטערמאנס הויז, און דאן וועט א הר דערגעהען דעם אמת״.

א צימער איז וויד... נעווארען.

פון דעם קאלטען אכזריות׳דיגען פנים פון מאקס׳ן האט מען גארנישט עקאנט ארויסלייענען. מאריץ האט זיך א קרא געטאן און אנטערגע־קראצן און כעס׳דיג א זיפץ געטאן.

— הייסט עס, אין דער טורמע האט ער זיך דערוואוסט וועגען טעטערמאנען?

— יא אין דער טורמע! און א טורמע הייסט מען געוועהנליך אלץ!

— א... יא! — האט מאקס אפמאן א ברום געטאן, ארויפלענענדיג אויפ׳ן טיש זיינע מגושם׳דיגע גרויסע הענד, און ביז בעטראכטענדיג זיינע צוויי „בראטשיקעס״ — אונזא, טייערע ברידער מיינע! מיר האבען זיך געגומען ארורכצופיהרען א גרויסע ערנסטען ענין, אויף וועלכען איך קוק איצט, ווי אויף אונזערם א היילינען חוב! ס׳אראא קרבנות עס וועלען זיך פון אונז נישט פאהרען, מארען מיר פון אהם נישט אפטרעטען... דער עיקר, וואס עס פאר׳ערהט זיך פון אונז איז עקשנות און געדולד. דער גליקליכער אויסגאנג וועט אלץ בערעכטיגען... די אלטע זאגען: „דער צוועק הייליגט די מיטלען״! מענע אונזערע פערזענליכע אינטערעסען דארפען מיר פערגעסען אויף א צייט, ביז מיר וועלען די זאך פערשטעהן, נאכען האבען עהלעהנס

מאריץ האט ארויסגעלאזט זיין דריבנעם גע־לעכטערל.

— כ׳מיין עפעס! ס׳איז אוי!.. דו מיינסט, און איך האב חשק אויפצוהאנגען צו ווערען, מאקס?.. כ׳מיין, פברודערל, או דעם ענין מוז מען, זעלבסט־פערשטענדליך, ארורכפיהרען ביז סוף, אבער מא־כען מוזען מיר עס פארזיכטיג... פארזיכטיגקייט, פארזן כם! — דאס איז קודם כל!... אוי, ווענינס־טענס, מיין איך!

זיינע פינגער האבען זיך א ציה געטאן צום טאבאק־שקעטעלע.

מאקסעם האט זיך א גלעט געטאן ביי דער נאמבע.

— מאריץ, מיין איך, איז גערעכט... מ׳דארף האנדלען זעהר פארזיכטיג, או, — גאט ער שנעל צו־געגעבען — מיין נישט, מאקס, או איך זאג זיך אפ פון דערפילען מיינע פליכטען... איך בין נישט ווינצי־גער פון אייך אינטערעסירט אין דעם, או דער ענין זאל זיך איינגעבען... איך וויל אויך, פונקט ווי איהר, פערריכטען די הימעל־שרייענדע עוולה, וואס איז אונז געשעהען. אבער... אונזער הויפט־פרינציפ דארף צו זיין — פארזיכטיגקייט!

מאריץ האט זיך ווידער אריינגעמישט מיט זיין געלעכטער:

— גילדענע ווערטער! ס׳איז דער חוב אונזע־רער, און די היילינע פליכט צו אויסבעסערען די אומגערעכטיגקייט, און — און דערצו וועט בעקומען די פינף מיליאן!... אוי איז עס!.. א פינף מיליאן, ברידערלעך, איז נישט קיין שמעק טאבאק!..

מאקס׳ס האנד האט א פעסטען קלאפ געטאן אויפ׳ן טיש:

— שוין גענוג! — האט ער זיך אנגערופען — שוין גענוג צו רעדען וועגען פארזיכטיגקייט און

נעלד... איהר וועט בעקומען און אויספיהרען מיינע בעפעהלען, אדער איך וועל אייך גלייך אויפ׳ן ארט נישט האלטען פאר קיין שותפים!

די אויגען זייערע האבען זיך בעגעגנט מיט מאקס׳נס קאלטען, שטאלענעם בליק, און האבען זיך אראפגעלאזט.

— דאס הערט זיך איצט גאנץ ערנסט... איך האב קיין קאטאווים נישט! — האט ער ביז צוגע־געבען — אפילו לייבליכע ברידער, וועלכע איך בין מחויב שטענדיג ליב צו האבען, אפילו די אייגענע בלוט־ברידער וועל איך נישט ערלויבען צו שטע־לען זיך מיר אויפ׳ן וועג צו דערפילען דעם היילי־גען חוב!

אין צימער איז ווידער ענטשטאנען די אומהיים־ליכע שטילקייט... די אטמאספערע האט זיך אנגע־שטרענגט אין איז, די פערגליווערט געווארען פון דער דראהונג, וואס האט אפגעקלונגען אין מאקס׳נס ווערטער.

— דארף זעהן מאקס! — האט זיך מאריץ ענד־ליך אנגערופען — גענעהם א שמעק טאבאק, און לאז מיך שלום מאכען... צי וואס טוג אונז דאס קריגען זיך?!

דיין האנד וואס האט אונטערגעטראגען דעם ברודער א שמעק־טאבאק האט געציטערט.

מאקס האט קיין אכט נישט געלענט — נישט אויף דעם ברודערס ווערטער און נישט אויפ׳ן טא־באק־שקעטעלע.

ער האט פארטגעזעצט רוהיג און געלאסען:

— אין אייער אפוועזענהייט בין איך געווען ביי טעטערמאנען. דאס איז א טיפ מענש פון גראבע, האריגע מאניערען, אבער גלייכצייטיג, פון אויפריכ־טיגע... ער האט זיך אינפארמירט וועגען אונזער סינ־דיקאט, און צוזאגען, וועלכען מיר האבען צונויפגע־שטעלט, כדי צו אפקויפען זיין הויז, און ער איז דער־זאגען, אז ס׳איז א קנאפער ענין פאר איהם... ער האט זיך אפגעזאגט צו רעדען מיט מיר וועגען פער־קויפען דאס „טעטערמאן־הויז״, און אויף א גאר נישט־אידעלען אופן האט ער זיך מיט מיר געזעגענט.

— מילא, כאפט איהם דער גוטער שווארץ־יאהר! — האט מאריץ אריינגעזאגט — מאר נעהמען זיך דאך נישט משדך זיין מיט איהם!

מאקס האט ווייטער נישט געלענט קיין אכט

אויף זיין בעמערקונג, און פארטגעזעצט:

— דערנאך בין איך געווען אין דער אדוואקאטען קאנטארע פון שטיינמאנען... יאקוב שטיינמאנען, דעם הויפט־אנפיהרער פונ׳ם קאנטאר, האב איך, לייבער, נישט געטראפען, און איך האב דארט איבערגעלאזט פאר איהם א בריוועל, אין וועלכען איך האב איהם מיטגעטיילט מיין שטאנדפונקט, ה. ה. אונזער שטאנד־פונקט, בעטענדיג, או ער זאל וואס שנעלער געבען ענטפער... ער האט געשיקט זאגען, או, וואהרשיינ־ליך, היינט אין אווענד וועט ער אהער אליין קומען.

מאריץ האט זיך א דרעה געטאן אויפ׳ן שטול.

— ווייס איך, או ס׳געהט אויף א שטיקעל הוך!.. אויף א דרך, נאר ס׳זאל זיין מיט אג׳ערך!.. פיין געזאגט!

ער האט ארויסגעלאזט זיין הויך געלעכטערל, צופרידען פון דעם „וויץ״, וואס ער האט געמאכט...

מאקסעם האט ארויסגענומען א ציגאר פון דער טייערען זילבערנעם שאכטעל, א קוועטש געטון איהם צווישען די פינגער.

— וואס מיינסטו עפעס וועגען טעטערמאנען?

— האט ער א פרעג געטון ביים עלטערען ברודער — איך האב מורא, או ביי די שטיינמאנס וועלען מיר אפנישט אויספועלן... מ׳דארף דערווייבער ווענדען די אויפמערקזאמקייט אויף טעטערמאנען!.. ווי מיינסטו, מאקס, זאל מען איהם דערהרג׳ענען?

מאקסעם האט פערגעבען די קשיא תהנינג. גע־נאכען, פונקט ווי עם וואלט זיך נעדאנדעלט מכוח קויפען א שאכטעלע זאפאלקעס.

מאריץ האט א לאך געטון.

מאקסעם האט קאלט געענטפערט:

— טעטערמאנס טויט וועט אונז אויף גארנישט צוניץ קומען... א ענפאלם, נישט אין דעם איצטיגען מאמענט... נישט איהם דארפען מיר צו האבען, נאר זיין הויז... ער וואוינט דארט אליין, און אויפ׳ן העכסטען שטאק... ווענטער איהם געפינען זיך עטלי־כע טאטאווען מעבלירטע צימערען און פערשיידענע ביוראס... איך מיין, או דו ,מאטעס, וויל ער קאן דיך נישט, דארפסט דארט דינגען א דירה, און וואוי־נען דארט אויף יעדען פאל!.. וואס מיינסטו הערצו?

— וואס קאן עס אונז געבען?

(פארטזעצונג קומט).

קויפט און לייענט די בילליגסטע צייטונג אין דער וועלט 5=גראשען=בלאט

מיטאג=אויסגאבע פון „נייעם פאלקסבלאט"

ערשיינט 12 בייטאג און ברענגט די לעצטע נייעס פון טאג און א רייכן און אינטערעסאנטן לייען-מאטעריאל
אויך אקטועלע אילוסטראציעס פון אלע וויכטיגסטע וועלט-געשעהענישען.

קלאנג=פילם=טעאטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

נאכ'ן גרויסן דערפאלג
א גרויסע פרעמיערע!
פון פרייטאג, דעם 15 אויגוסט ד. י. און טעגליך
גרויסער קלאנג-פילם-פרעמיערע!

זינגער פון פאריז

אין דער הויפטראָל:
MAURICE CHEVALIER
הונדערט-פראצענטיגער רעד- און געזאנג-קלאנג-פילם.

די פרייזן פון די פלעצער זיינען נישט פערגרעסערט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מעלאָנען-קאפ, אדער אזוי ווי א מאָסטער-קאָן און עס פאלט אראָפּ אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטאַרבט. ספעציעל גומענע האָל-באַנדאזשן אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמשען פראָפעסאָר-דאָקטאָר באַקבגרעונג בעזאַמונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכקייטן

בראך. אויך פאר הויקערס לעמונגען מיט הייל-גארטעלן און שפארטעלן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אינלעגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאר די גראסטע קראנקע אדערן.
ספעציעלע פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. רעקלאמען האבן אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בערגמאן, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-לײדענדע און לאדז וואלטשאנסקא 10, טעל. 221-77 פראנט, פארט. פאר דער זיכער אינטערעסאנטער הילף און ראט וואס ער האט מיר געגעבן אין מיין שווערן ברוך-לײדן, פאר דעם ווונדערליכן אויסגעצייכנטן באנדאזש פון זיין מעטאדע דאנק איך אים הערצליך און עמפעהל איהם פאר אלע ברוך-לײדענדע.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

א לאנג-יעהריגער
געריכטס=סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי ביטעס און סקארגעס, קלאגעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען
א גוטער מיליטער - ספעציאליסט.
ב. מאז, לאדז, פיעטריקאווער 10

וועכנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO"

אבראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.

פרייזן פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען.
200 זל.

אנ'ארט צו שלאפען

פאר אנ'אנשטענדיגען יונגנמאן, איז אפצוגעבען.
צו ערפאהרען
פיעטריקאווער 33,
אויפ'ן 2. הויף, פארטער.

שייטלען

צו מעסיגע פרייזן
צו בעקומען ביי
פארזשוצקא קאמיענא 5

הלך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו וקיעי, קני כל חורש | תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו | תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו | תא:

קענען נישט איבערגעבען דאס רע-יעלקייט פון דער אלט - בעוואוסטער
רעכטסקאנסולענטעו-ביורא פון ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
זמכאדניע 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט בעשריבען אלערליי ביטעס:
ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, ארוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט
אין פוילען, וועגען דירות און אורנאנד ראזינסמשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג **ד. מאנעלא,**
פעטריקאווער 17.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר וענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען.
קוואריץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-סאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- באזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

DR. MED.
L. Pikielny

אורלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקהייט
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4-7 אוונט.

Dr. med.
J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראצאזניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלעדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע גלידער א. ז. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכ.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 227-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעטשניצע זגערזשער 17, פון 10—11 און פון 2—5.

Dr. med.
A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 20, טעל. 215-85
צוריקגעקעהרט.

לעזט!

אכטונג! ═══ אכטונג!
קאנקורענץ=פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ב' פובליקום צו בעקו-מען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זיינען די פריי-זען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי

12 שטיק („Express pictures")		זל. 2
6	פאסט-פאטאגראפיעס	2
6	פאסט- ברוין	6
6	אויף זייד	8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו אכטונג!

אנ'אריגינעלען פארטרעט בחנם!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערקויף פון ראהמען

קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג „PARISIEN"
קונסט=אנשטאלט
ראנציסקאנער 30

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
זשעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן ק'	4½—3½
ד"ר סערשנער קינדער-קראנקה.	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר ביבערנאכ' הויט און וענער.קר.	12½—11½
ד"ר שמירנפלד נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	4½—3½

ספיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. ז. וו. פעקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל, איני-עקציעס, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג היימישע אין שטאט. און לאבאראטאריום מאכען אנאליזען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאמאטאלאג
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קראנען, פאמפען א.ז.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

קראפט-שפולען

כמעט ווי נייע
ביליג צו פערקויפען
קילינסקי 21, רעכטע אפי-ציגע, 2 שטאק, וו. 18.

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן אינדערהיים פון 3-2 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאנאטא"
אבראדאווא 10 פון 12—1

א האנד-שפולעריז

צו סוויטערס און א יונגעל וואס קען שוין ארבייטען ווי אויך א לערן-יונגעל קאן זיך מעלדן וואלבאר-סקא 38 ביי גראדשטיין.

א קוואליפיצירטער
קראפט=שפולער

ווערט געזוכט ביי
רוביין, זגערזשער 42

אנ'ארט צו שלאפען

פאר א קאוואלער ווערט זאפארט געזוכט. געווינ-שען א בעזונדערען איינ-גאנג. אפערטען אין אד-מיניסטר. פאר „G. K."

מאשין=לעכער

ווערען אנגענומען אויסצובאפרייען
ביי נ. נארדמאן, צעגעלניאנא 20.

די מעכאנישע
שלאסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפע-ראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און
:—: געגען ביליגען פרייז :—:
J. REDER, Łódź

1 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניע)
פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

אבאנאמענטס=פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען אהיים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יום-טוב—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין מעקסט—40 . . . . . 60— . . 4
פאר א מיליטער-טעמע נאכ'ן מעקסט—12 . . . . . 18— . . 8
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערע. אויסל. 100 פראצ. טייערע. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Neuman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.